

Інформація
про діяльність Державної судової адміністрації України
щодо питань організаційно-матеріального забезпечення
діяльності судів у 2020 році

Відповідно до пункту 33 Монреальської універсальної декларації щодо незалежності правосуддя найвищим пріоритетом держави є забезпечення судів адекватними засобами для належного відправлення правосуддя, включаючи матеріальні засоби та приміщення, які створювали б відповідні умови для незалежної, гідної та ефективної роботи суддів, належний судовий та адміністративний персонал і достатній поточний бюджет.

Утвердження України як незалежної, правової, демократичної держави неможливе поза межами функціональної діяльності незалежних і безсторонніх судів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України. Частина перша статті 125 Конституції України визначила, що судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації і визначається законом.

У 2020 році загальна кількість місцевих та апеляційних судів в Україні становила 758, з них функціонувало 674 апеляційних і місцевих суди.

Право особи на справедливий суд та доступ до суду (правосуддя) не може бути обмежене в умовах воєнного та надзвичайного стану. Доступність до правосуддя – це як закріплена у нормативних документах, так і реальна можливість безперешкодного звернення до суду за захистом своїх прав, свобод та інтересів.

Збройний конфлікт, який триває на сході України сьомий рік, наніс нашій державі величезної шкоди, яку неможливо оцінити, що призвело до появи низки проблем, у тому числі пов'язаних із потребою забезпечити доступ до суду.

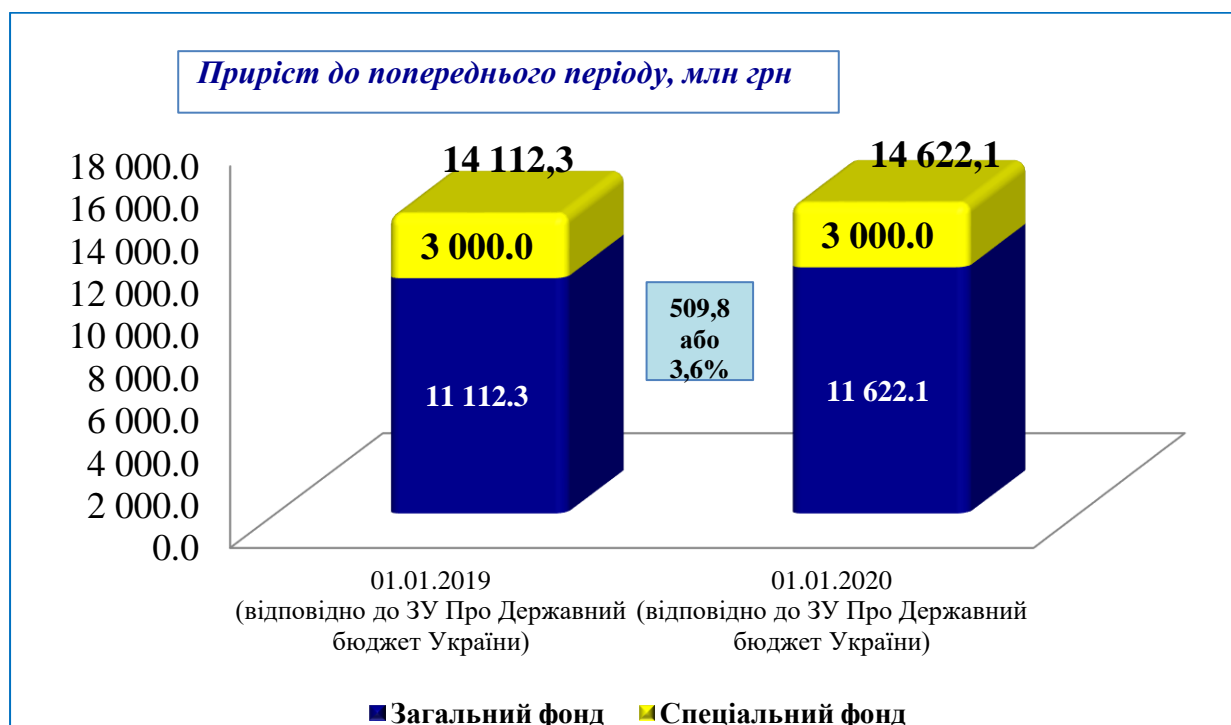
Також 2020 рік ускладнився стрімким розповсюдженням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Загальносвітова тенденція до економічного спаду вплинула і на українське повсякдення, призвела до жорсткої економії фінансів та ресурсів, а часом і їх відсутності. На жаль, фінансове забезпечення судової системи не стало виключенням.

Тому Державна судова адміністрація України у 2020 році в надскладних умовах з колосальним дефіцитом фінансових ресурсів здійснювала організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених Законом України "Про судоустрій і статус суддів". Перед ДСА України стояло багато викликів та завдань, які необхідно було оперативно вирішувати.

1. Стан фінансового забезпечення органів і установ
у системі правосуддя

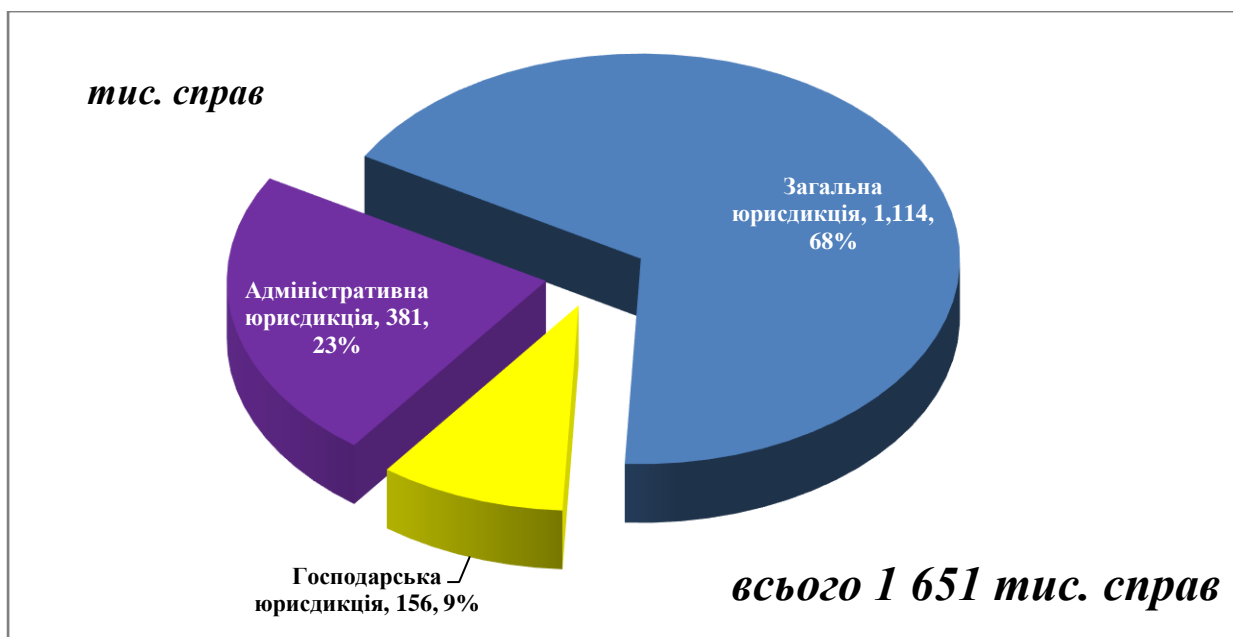
Згідно із статтею 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" Державній судовій адміністрації України як головному розпоряднику бюджетних коштів передбачені бюджетні призначення у сумі 14,6 млрд грн, що лише на 509,8 млн грн, або на 3,6 % більше ніж у 2019 році при запланованому рівні інфляції 6 %.

Протягом 2020 року до судів надійшло на розгляд 1806,6 тис модельних справ, з них було розглянуто 1 651 тис, що на 251 тис (або на 18%) більше, ніж у 2019 році (у 2019 році було розглянуто 1 400 тис модельних справ). Відсоток вирішених справ склав 91,4%, що на 1% більше, ніж у 2019 році, проте він все ще залишається недостатнім, оскільки належний рівень повинен дорівнювати 100 і більше відсоткам.

Розглянуті модельні справи за 2020 рік

Обсяг касових видатків споживання за 2020 рік у розрізі юрисдикцій

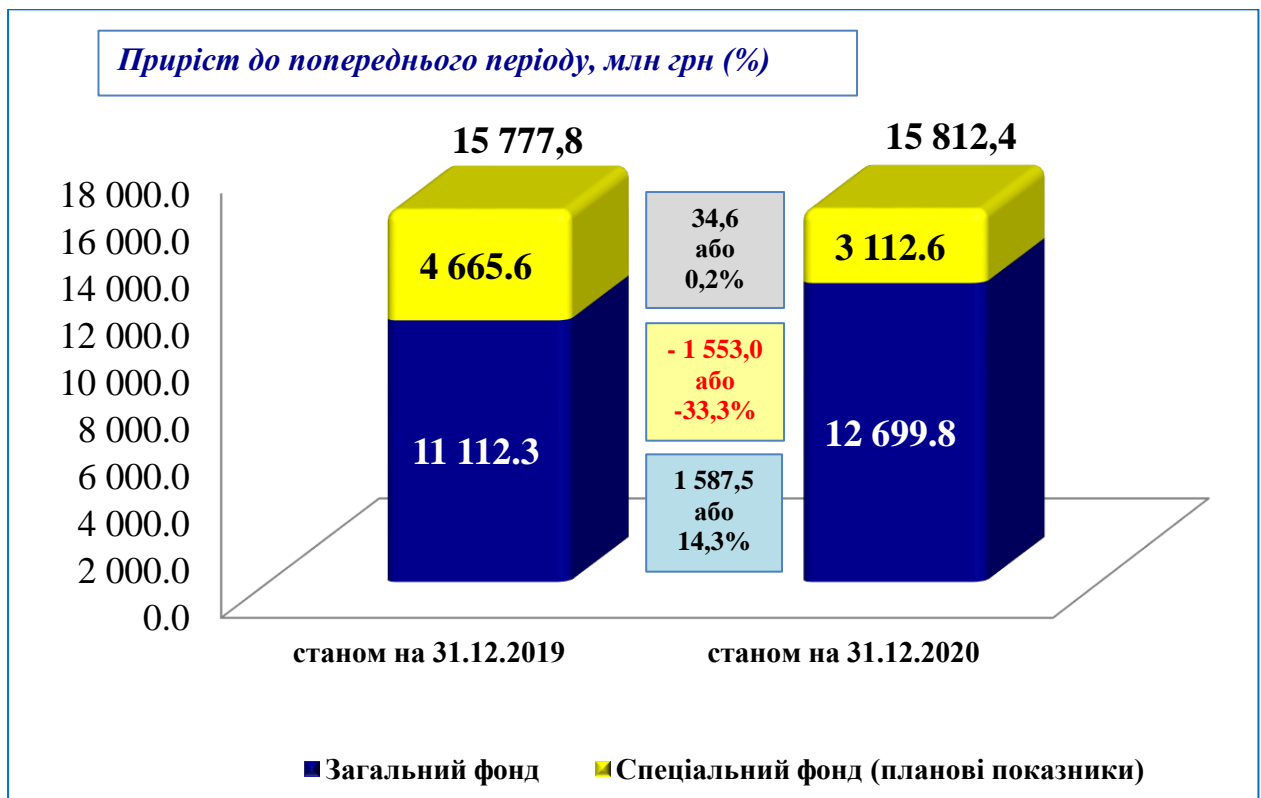
У 2020 році із загальної кількості розглянутих модельних справ
 - 1 114 тис були розглянуті судами загальної юрисдикції млн, або 68%, касові видатки споживання цих судів складають 72% від загальної суми;
 - 381 тис, або 23% судами адміністративної юрисдикції, касові видатки споживання цих судів складають 15%;

- 156 тис. або 9% судами господарської юрисдикції касові видатки споживання цих судів складають 13%.

Загальна потреба ДСА України, як головного розпорядника коштів, у бюджетних призначеннях для досягнення результативних показників роботи судової системи відповідно до міжнародних стандартів, у 2020 році мала скласти 24 368,2 млн гривень.

Натомість Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" ДСА України були передбачені видатки у сумі 14 622,1 млн грн, у тому числі із загального фонду державного бюджету – 11 622,1 млн грн та 3 000,0 млн грн із спеціального фонду.

Відповідно рівень задоволення потреби у фінансових ресурсах становить всього 60% (найменше за період з 2011 року, так в 2017 році цей показник становив 79,1%, у 2018 – 77,9%, у 2019 – 69,5%).

Враховуючи такий рівень фінансового забезпечення на початку 2020 року утворився дефіцит за всіма напрямками використання коштів.

При цьому Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік", було визначено Кабінету Міністрів України за підсумками виконання Державного бюджету України у першому кварталі 2020 року необхідно розглянути питання щодо збільшення видатків Державній судовій адміністрації України на забезпечення здійснення правосуддя в необхідному обсязі.

З метою вирішення питання гідного фінансового забезпечення судової системи ДСА України неодноразово зверталась до Уряду, як самостійно так і

спільно з іншими органами судової влади.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 29.01.2020 № 2186/1/1-20 Державна судова адміністрація України листом від 11.02.2020 №11-2755/20 надала Міністерству фінансів України інформацію щодо дефіциту у фінансових ресурсах (незадоволеною залишалася потреба в обсязі 9 746,0 млн грн, у тому числі: виплата суддівської винагороди та заробітної плати працівників апаратів місцевих і апеляційних судів разом з нарахуванням – 6 094,7 млн грн; оплата комунальних послуг – 0,8 млн грн; інші поточні видатки – 1 206,0 млн грн; видатки розвитку – 2 444,5 млн гривень).

У січні 2020 року для часткового покриття дефіциту нарахувань на оплату праці ДСА України змушена була здійснити перерозподіл бюджетних призначень за погодженням з Міністерством фінансів України, а саме: зменшити інші видатки споживання на забезпечення судочинства та збільшити видатки на нарахування на фонд оплати праці на суму 492,0 млн гривень. Проте цей захід не розв'язав проблеми з дефіцитом нарахувань на оплату праці.

Змінами до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" ДСА України за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" збільшено бюджетні призначення на 1 077,7 млн гривень. Але, на жаль, це не вирішило питань дефіциту нарахувань на фонд оплати праці та дефіциту видатків споживання на здійснення судочинства.

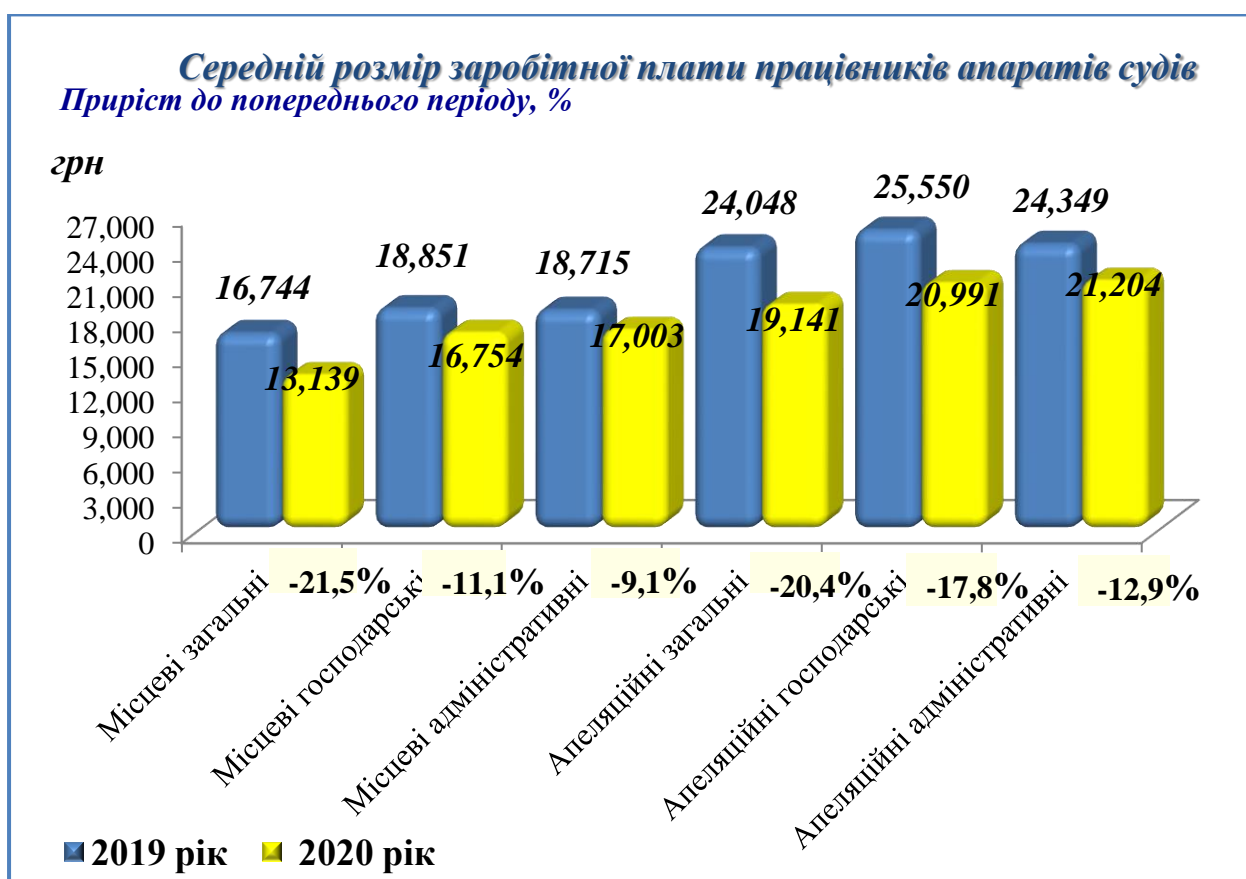
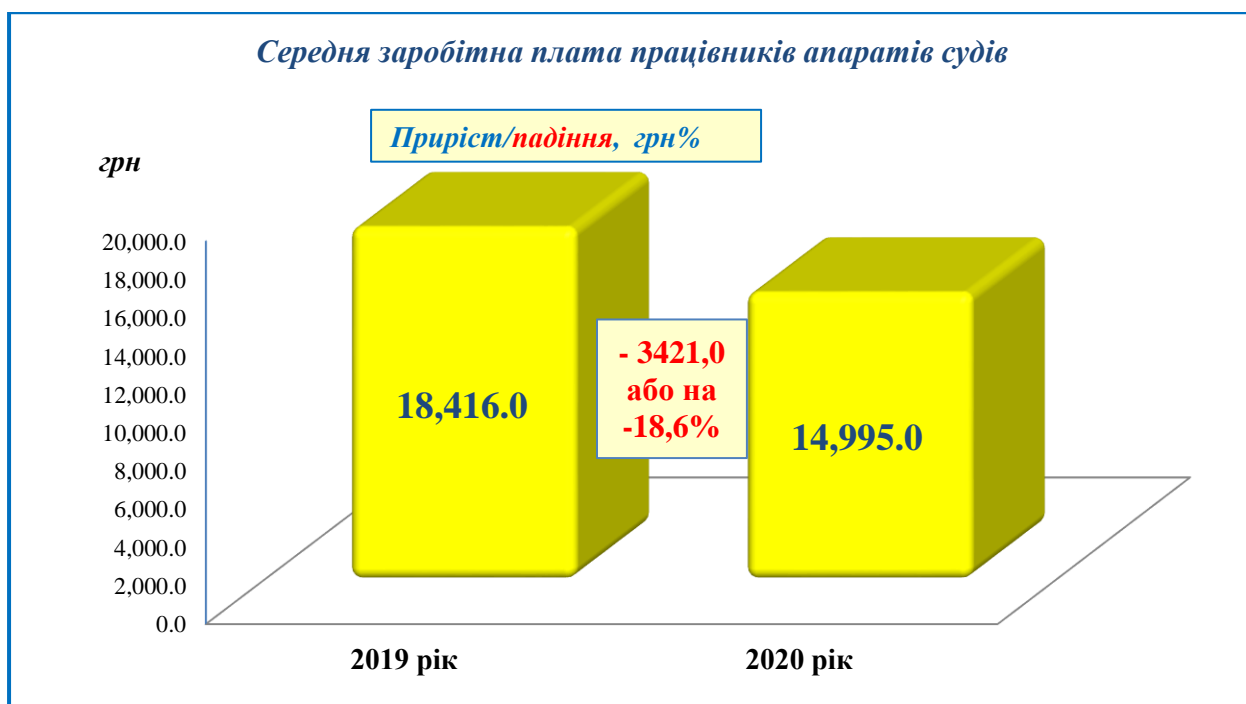
Впродовж року для забезпечення судочинства були перерозподілені кошти на оплату комунальних послуг та енергоносіїв як були передбачені судам, але внаслідок теплих погодних умов не були використані, також були зменшені і перерозподілені на ці цілі кошти Служби судової охорони, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Національної школи суддів України.

Також, впродовж 2020 року для забезпечення виплати заробітної плати працівникам апаратів судів були збільшені бюджетні асигнування судів:

- за рахунок нерозподілених коштів для новопризначених суддів, в сумі 1 629,9 млн грн;

- за рахунок економії у Служби судової охорони, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Національної школи суддів України в сумі 78,2 млн грн;

- за рахунок понадпланових надходжень до спеціального фонду державного бюджету від сплати судового збору – на суму 112,6 млн гривень.

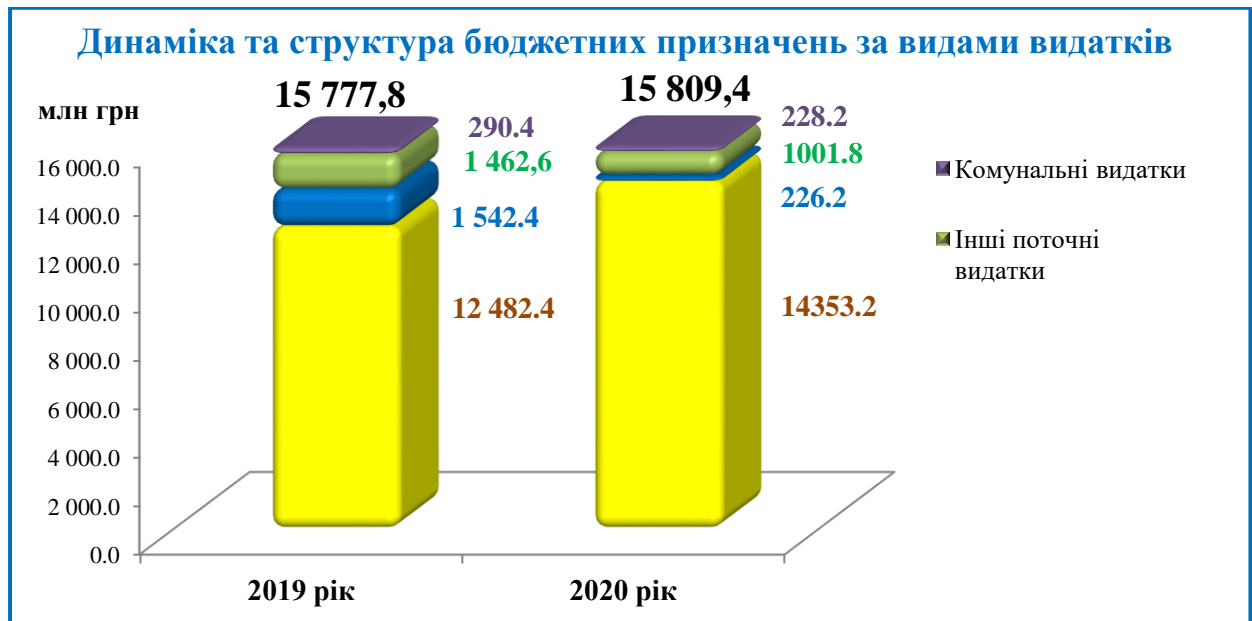
Порівняно з 2019 роком середня заробітна плата працівників апаратів судів зменшилась на 3 421 гривню, або 18,6 %.

На кінець 2020 року загальна сума бюджетних призначень ДСА України для забезпечення діяльності органів системи правосуддя, з урахуванням додатково залучених коштів спеціального фонду державного бюджету і залишку на кінець 2019 року, склала 15 809,4 млн грн, з них за

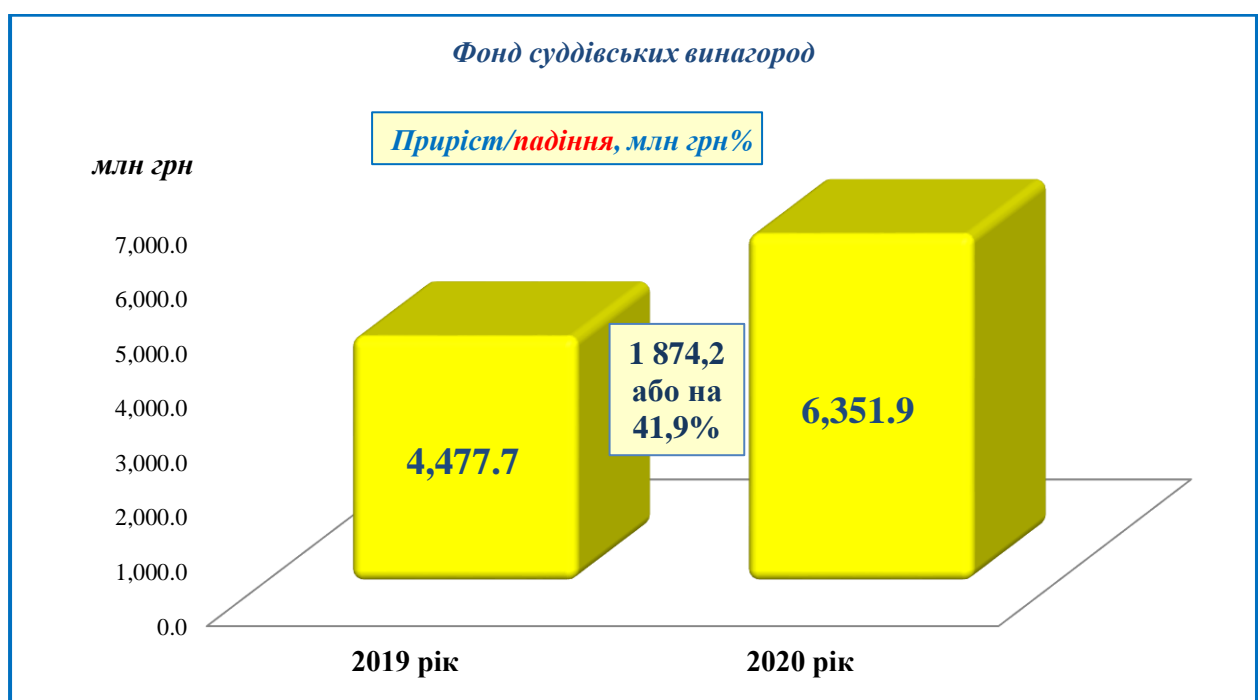
загальним фондом – 12 696,8 млн грн, за спеціальним фондом 3 112,6 млн гривень.

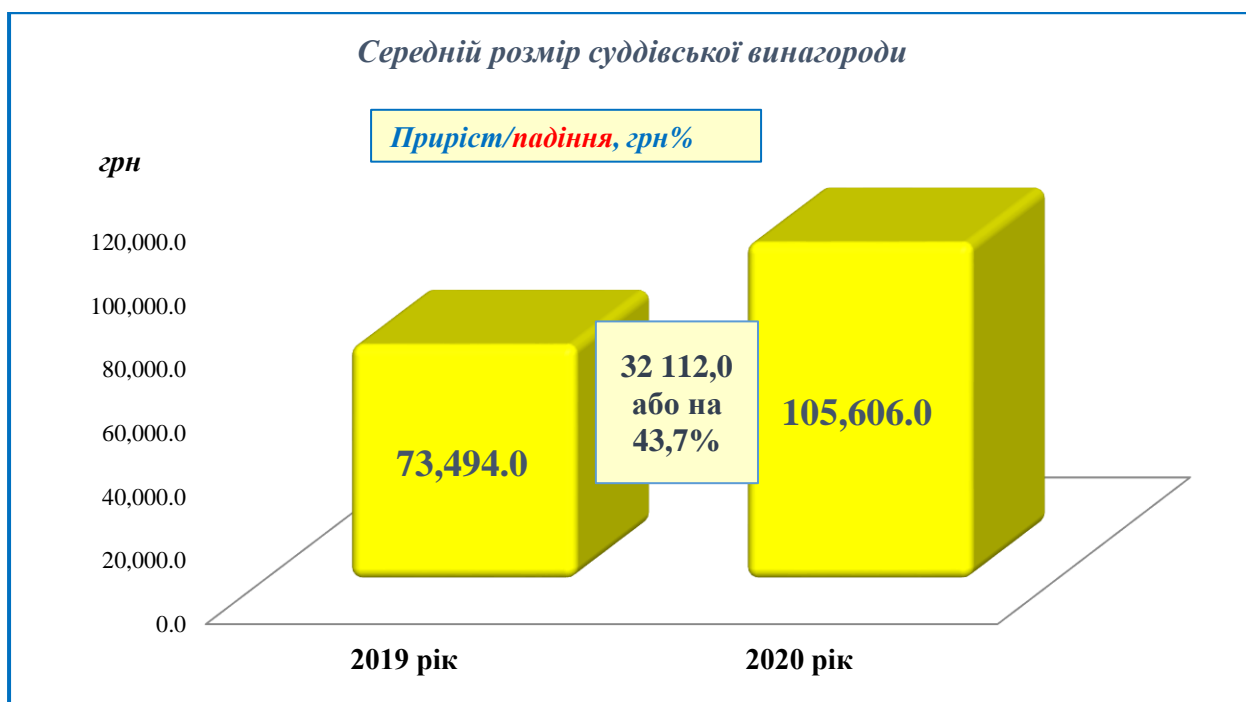
Приріст бюджетних призначень на кінець 2020 року в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року склав 34,5 млн грн або 0,2%.

У порівнянні з 2019 роком фінансове забезпечення соціальних видатків, основною складовою яких є заробітна плата з нарахуванням, збільшилося на 1,9 млрд грн або 15,0% і в структурі видатків 2020 року склала 90,8%.

Збільшення соціальних видатків обумовлено збільшенням розміру суддівської винагороди, що не враховано Міністерством фінансів України при формуванні граничних обсягів видатків на 2020 рік відповідно до підпункту 4 пункту 24 розділу XII Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшились на 62,2 млн грн або 21,4%, що пояснюється економним використанням ресурсів.

Обсяг інших поточних видатків на здійснення судочинства у 2020 році зменшився на 460,7 млн грн або на 31,5% внаслідок обмеження фінансових ресурсів.

Видатки розвитку у 2020 році склали лише 226 200 тис. грн, в тому числі:

- Служба судової охорони – 134 400 тис. грн;
- ДСА України – 58 тис. грн;
- Національна школа суддів України – 40 тис. грн;
- територіальні управління ДСА України – 1 050 тис. грн;
- суди – 90 700 тис. гривень.

Значний дефіцит за всіма напрямками змусив ДСА України вдаватися до компромісних дій, наслідком яких стали численні пропозиції щодо внесення змін до розпису державного бюджету, для того, щоб, в першу чергу, вирішувати найгостріші питання.

Як наслідок у 2020 році 91 % бюджетних призначень спрямовано на оплату праці та нарахування на неї, у 2019 році зазначений показник становив 80%, на видатки розвитку направлено 226,2 млн грн або 1% бюджетних призначень, що на 1 239,0 млн грн менше, ніж у 2019 році. На оплату комунальних послуг і енергоносіїв спрямовано 1% бюджетних призначень 2020 року або 228,2 млн грн - це на 6,4 млн грн менше, ніж у 2019 році, що пов'язано з проведеними заходами по енергозбереженню (таблиця 1).

Таблиця 1

Основні напрямки використання коштів	Касові видатки 2019 року, млн грн	Питома вага, %	Бюджетні призначення 2020 року, млн грн (станом на 31.12.2020)	Питома вага, %
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	12 429,8	80,0%	14 350,1	91,0%
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	234,6	2,0%	228,2	1,5%
Інші поточні видатки	1 412,1	9,0%	1 004,9	6,0%
Видатки розвитку	1 465,3	9,0%	226,2	1,5%
Всього	15 541,8	100,0%	15 809,4	100,0%

Аналізуючи потребу у фінансових ресурсах ДСА України на 2020 рік за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя", питома вага видатків для судів склала 85%, а в структурі бюджетних призначень станом на 31.12.2020 року цей показник становить 86%.

Всього видатки на оплату праці за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" станом на 31.12.2020 складають 12 157,9 млн грн, з них для виплати суддівської винагороди та оплати праці працівників апаратів судів передбачено 10 662,9 млн грн або 88%.

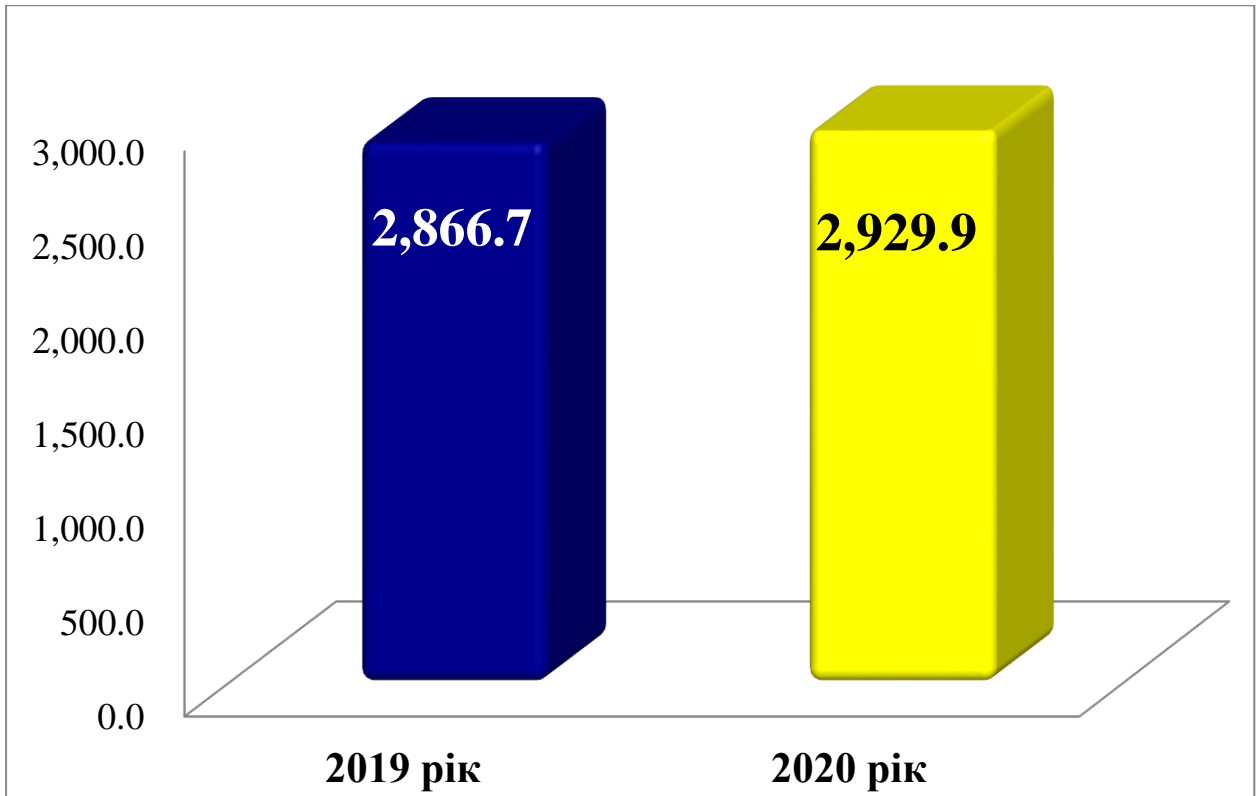
В таблиці 2 наведена інформація щодо динаміки бюджетних призначень у 2020 році за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" у розрізі напрямів використання коштів.

Таблиця 2

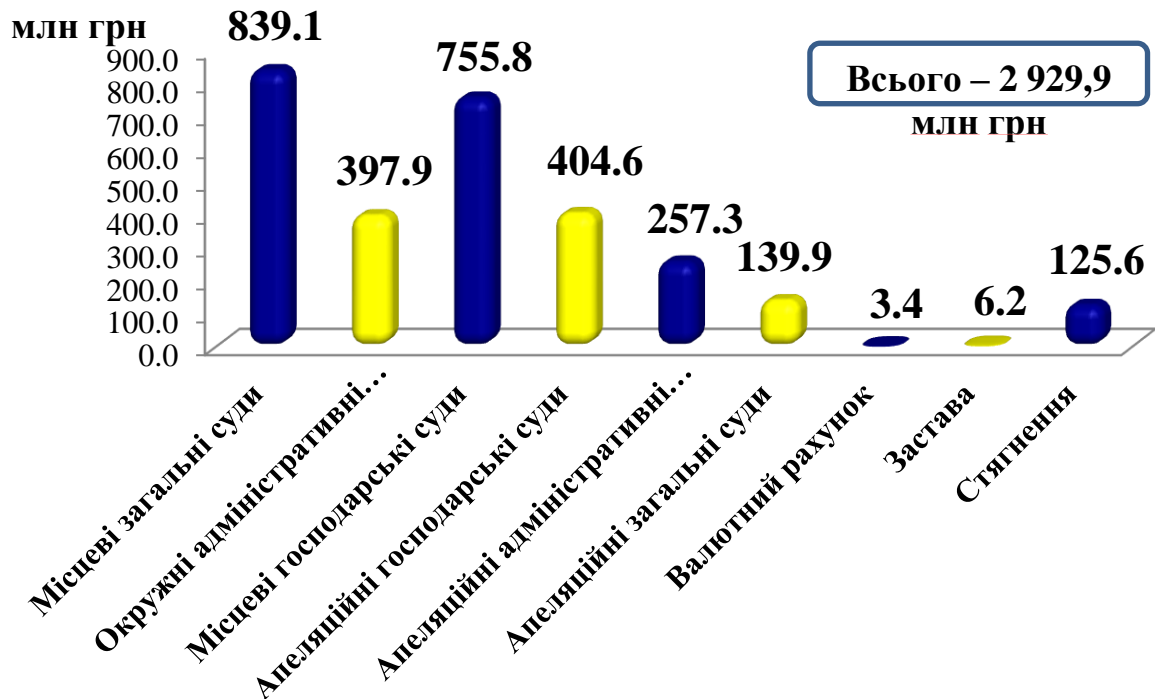
Напрями використання коштів	Потреба на 2020 рік			Бюджетні призначення на початок року			Бюджетні призначення станом на 31.12.2020		
	всього	в т.ч. суди		всього	в т.ч. суди		всього	в т.ч. суди	
Видатки споживання	21 684,5	19 334,5	89,2%	14 382,9	12 077,7	84,0%	15 583,2	13 462,8	86,4%
Фонд оплати праці	16 862,7	15 287,1	90,7%	11 675,3	10 099,7	86,5%	12 157,9	10 663,0	87,7%
в т. ч. ССО	1 118,2	x	6,6%	1 118,2	x	9,6%	1 105,9	x	9,1%
в т. ч. ВККСУ	141,9	x	0,8%	141,9	x	1,2%	73,9	x	0,6%
в т. ч. НШСУ	95,2	x	0,6%	95,2	x	0,8%	94,7	x	0,8%
в т. ч. ДСА України та ТУ	220,3	x	1,3%	220,3	x	1,9%	220,4	x	1,8%
Нарахування на фонд оплати праці	2 619,3	2 278,0	87,0%	1 680,7	1 370,9	81,6%	2 192,2	1 906,4	87,0%
в т. ч. ССО	246,0	x	9,4%	212,1	x	12,6%	204,4	x	9,3%
в т. ч. ВККСУ	25,2	x	1,0%	28,3	x	1,7%	15,4	x	0,7%
в т. ч. НШСУ	21,6	x	0,8%	21,0	x	1,2%	17,5	x	0,8%
в т. ч. ДСА України та ТУ	48,5	x	1,9%	48,5	x	2,9%	48,5	x	2,2%
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	352,7	325,4	92,3%	351,9	323,8	92,0%	228,2	214,7	94,1%
в т. ч. ССО	14,6	x	4,1%	14,6	x	4,1%	4,4	x	1,9%
в т. ч. ВККСУ	2,0	x	0,6%	1,8	x	0,5%	1,6	x	0,7%
в т. ч. НШСУ	2,9	x	0,8%	2,3	x	0,7%	0,7	x	0,3%
в т. ч. ДСА України та ТУ	7,8	x	2,2%	9,4	x	2,7%	6,8	x	3,0%
Інші поточні видатки	1 849,9	1 444,0	78,1%	675,1	283,3	42,0%	1 004,9	678,7	67,5%
в т. ч. ССО	302,1	x	16,3%	302,1	x	44,7%	231,0	x	23,0%
в т. ч. ВККСУ	15,6	x	0,8%	12,6	x	1,9%	8,3	x	0,8%
в т. ч. НШСУ	39,5	x	2,1%	12,3	x	1,8%	4,1	x	0,4%
в т. ч. ДСА України та ТУ	48,6	x	2,6%	64,8	x	9,6%	82,8	x	8,2%
Видатки розвитку	2 680,7	2 026,0	75,6%	236,2	69,7	0,0%	226,2	90,7	40,1%
в т. ч. ССО	503,1	x	18,8%	146,2	x	61,9%	134,4	x	59,4%
в т. ч. ВККСУ	4,4	x	0,2%	0,0	x	0,0%		x	0,0%
в т. ч. НШСУ	1,8	x	0,1%	0,0	x	0,0%	0,04	x	0,0%
в т. ч. ДСА України та ТУ (КСЗІ)	3,0	x	0,1%	20,3	x	8,6%	1,1	x	0,5%
в т. ч. Капіталовкладення на створення ЄСІТС	142,5	x	5,3%	0,0	x	0,0%		x	0,0%
Всього	24 365,2	21 360,4	87,7%	14 619,1	12 147,5	83,1%	15 809,4	13 553,5	85,7%
в т. ч. ССО	2 183,9	x	9,0%	1 793,1	x	12,3%	1 680,1	x	10,6%
в т. ч. ВККСУ	189,1	x	0,8%	184,6	x	1,3%	99,2	x	0,6%
в т. ч. НШСУ	161,0	x	0,7%	130,8	x	0,9%	117,0	x	0,7%
в т. ч. ДСА України та ТУ	470,7	x	1,9%	363,2	x	2,5%	359,6	x	2,3%

Судовий збір є джерелом наповнення державного бюджету, яке спрямовується на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади.

Фактичний обсяг спеціального фонду державного бюджету, який формується за рахунок сплати судового збору, у 2020 році, призначений для фінансування судів, становить склав 2 929,9 млн грн або лише 18% від загальної суми бюджетних призначень судів.

***Надходження до спеціального фонду
державного бюджету по юрисдикціях судів
станом на 31.12.2020***

16 грудня 2020 року виконано планові показники надходжень судового збору до спеціального фонду з урахуванням його невикористаного залишку на 01.01.2020.

З урахуванням залишку у сумі 358,1 млн грн у 2020 році було розподілено на суди кошти спеціального фонду у сумі 3 112,6 млн грн, в т.ч.:

- 1 215,3 млн грн або 39,1% зазначених коштів спрямовано на оплату праці, в т. ч. на зарплату працівників судів – 436,0 млн грн, Служби судової охорони – 568,5 млн грн, працівників територіальних управлінь ДСА України – 75,4 млн грн, працівників апарату ДСА України – 35,8 млн грн, Національної школи суддів України – 46,5 млн грн, Вищої кваліфікаційної комісії суддів – 53,1 млн грн;

- 1 222,2 млн грн або 39,3% – на нарахування на оплату праці;

- 320,1 млн грн або 10,3% – на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря;

- 320,1 млн грн або 10,3% – на оплату послуг (крім комунальних);

- 7,0 млн грн або 0,1% – на відрядження;

- 27,9 млн грн або 0,9% – на інші поточні витрати.

2. Контроль за фінансово-господарською діяльністю розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня

У забезпеченні незалежності й повноцінної діяльності судів важливе значення відіграють не тільки обсяги фінансового забезпечення, а й порядок виділення, розподілення та витрачання бюджетних коштів.

Тому призначення внутрішнього аудиту в органах судової влади полягає, перш за все, у проведенні перевірки діяльності бюджетної установи з метою оцінювання ефективності її діяльності та дотримання розпоряджень керівництва установи, що не торкаються питань здійснення правосуддя.

ДСА України здійснює аудит і фінансовий контроль діяльності 706 об'єктів внутрішнього аудиту, а саме, структурних підрозділів і територіальних управлінь ДСА України, судів, організаційне та фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА України, державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління ДСА України.

Протягом 2020 року ДСА України здійснено 15 контрольних заходів (з них 12 планових та 3 позапланових) за результатами проведення яких виявлено порушень фінансово-бюджетної дисципліни на загальну суму 22 846,2 тис. грн (у тому числі, що призвели до збитків на суму 963,1 тис. грн).

Показники	2019 рік	2020 рік
Кількість аудитів	18	15
Виявлено порушень, тис. грн	250 661,2	22 846,2
У тому числі порушення, що призвели до збитків, тис. грн	2 638,5	963,1

Під час проведення аудитів здійснювалась перевірка правильності та повноти розрахунків з оплати праці, ведення бухгалтерського обліку; оцінка законності господарських операцій по капітальному будівництву

(реконструкції, модернізації, реставрації тощо) та поточному ремонту, стану внутрішнього контролю за відповідним напрямом діяльності; оцінка стану дотримання порядку складання та виконання фінансових планів. Крім того, здійснювалась оцінка стану дотримання вимог чинного законодавства: при здійсненні касових операцій та розрахунків з підзвітними особами; щодо застосування процедур та укладання угод при закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти; щодо економії державних коштів та недопущення втрат бюджету.

Важливим напрямом аудиту є аналіз причин, умов і наслідків виявлених порушень і недоліків, підготовка й подання до об'єктів контролю рекомендацій щодо усунення й запобігання причинам та умовам, що призвели до нестач коштів і державного майна, неефективного або нецільового витрачання фінансових і матеріальних ресурсів та інших порушень законодавства України в бюджетній, економічній і фінансово-господарській сферах, а також щодо відшкодування завданих державі збитків, притягнення винних осіб до встановленої чинним законодавством України відповідальності.

За результатами проведених у 2020 році аудитів забезпечено відшкодування фінансових втрат на загальну суму 898,2 тис. грн (93% від виявлених сум фінансових втрат) та усунення інших порушень фінансово-бюджетної дисципліни на суму 19 655,9 тис. грн (90% від виявлених інших порушень).

За результатами проведених аудитів керівникам об'єктів контролю надано 144 рекомендації щодо прийняття управлінських рішень. З них протягом 2020 року виконано повністю 104 рекомендації, частково виконано 7 рекомендацій. Не настав термін виконання в 2020 році у 31 рекомендації. Відхилені рекомендації відсутні.

3. Інформаційно-технічне забезпечення судів

ДСА України у 2020 році продовжувала здійснювати організаційні заходи із забезпечення судів України засобами інформатизації та супроводження електронних інструментів правосуддя.

З метою виконання вимог процесуального законодавства України у звітному періоді здійснювалось використання систем відеоконференцзв'язку в місцевих та апеляційних судах.

Протягом 2020 року проведено 208 тис. судових засідань у режимі відеоконференції, що в порівнянні з 2019 роком на 40 тис. сеансів (24%) більше. Всього з моменту запровадження цього сервісу (з 2013 року) в судах у режимі відеоконференції проведено близько 822 тис. судових засідань.

Ситуація, що склалась у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та введенням карантинних обмежень в 2020 році стала поштовхом для початку активного застосування інструментів дистанційної участі сторін судового процесу в судових засіданнях. Спостерігається ріст популярності цього сервісу - лише протягом 2020 року проведено 25% судових засідань у режимі відеоконференції від загальної кількості сеансів за

вісім років. Активне використання систем відеоконференцзв'язку в місцевих та апеляційних судах забезпечило доступ громадян до правосуддя в період карантину.

Динаміка кількості проведених судових засідань у режимі відеоконференцзв'язку

Види судів	2019 рік	2020 рік	Динаміка, разів
	кількість	кількість	
Апеляційні загальні суди	28 710	44 590	1,6
Місцеві господарські суди	15 559	17 811	1,1
Апеляційні господарські суди	4 811	5 212	1,1
Окружні адміністративні суди	10 859	10 778	0,9
Апеляційні адміністративні суди	4 224	4 054	0,9
Місцеві загальні суди	103 665	125 382	1,2
ВСЬОГО	167 828	207 827	1,3

На виконання вимог Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)", з квітня 2020 року в судах впроваджено програмне забезпечення системи відеоконференцзв'язку, яке забезпечує можливість дистанційної участі сторін у судових засіданнях в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду.

Загалом з початку запровадження зазначеної системи відеоконференцзв'язку (з квітня 2020 року) зареєстровано понад 20 тис. користувачів та проведено більше 60 тис. судових засідань у режимі відеоконференції.

Протягом 2020 року технічними засобами судів проведено онлайн-трансляції 1 080 судових засідань, що в порівнянні з 2019 роком збільшилося на 30% (829 судових засідань).

Станом на 1 січня 2021 року рівень забезпечення місцевих та апеляційних судів персональними комп'ютерами становить 94,3%, серверним обладнанням – 88,8% та оргтехнікою – 95%.

Протягом 2020 року судами здійснена закупівля засобів інформатизації в кількості 38 одиниць.

**Показники забезпечення персональними комп'ютерами місцевих,
апеляційних судів у 2019 – 2020 роках**

Види судів	2019 рік		2020 рік	
	наявні станом на 31.12.2019 (од.)	придбано (од.)	наявні станом на 31.12.2020 (од.)	придбано (од.)
Місцеві загальні суди	23 501	4 180	23 245	0
Окружні адміністративні суди	3 115	533	3 097	3
Місцеві господарські суди	3 092	484	3 058	0
Апеляційні загальні суди	4 498	420	4 386	0
Апеляційні адміністративні суди	1 303	141	1 333	0
Апеляційні господарські суди	1 047	57	1 095	11
ВСЬОГО	36 556	5 815	36 214	14

**Показники забезпечення серверами
місцевих, апеляційних судів у 2019 – 2020 роках**

Види судів	2019 рік		2020 рік	
	наявні станом на 31.12.2019 (од.)	придбано (од.)	наявні станом на 31.12.2020 (од.)	придбано (од.)
Місцеві загальні суди	1 251	82	1 191	0
Окружні адміністративні суди	89	9	87	0
Місцеві господарські суди	92	2	96	0
Апеляційні загальні суди	101	5	91	0
Апеляційні адміністративні суди	30	2	36	0
Апеляційні господарські суди	27	1	27	0
ВСЬОГО	1 590	101	1 528	0

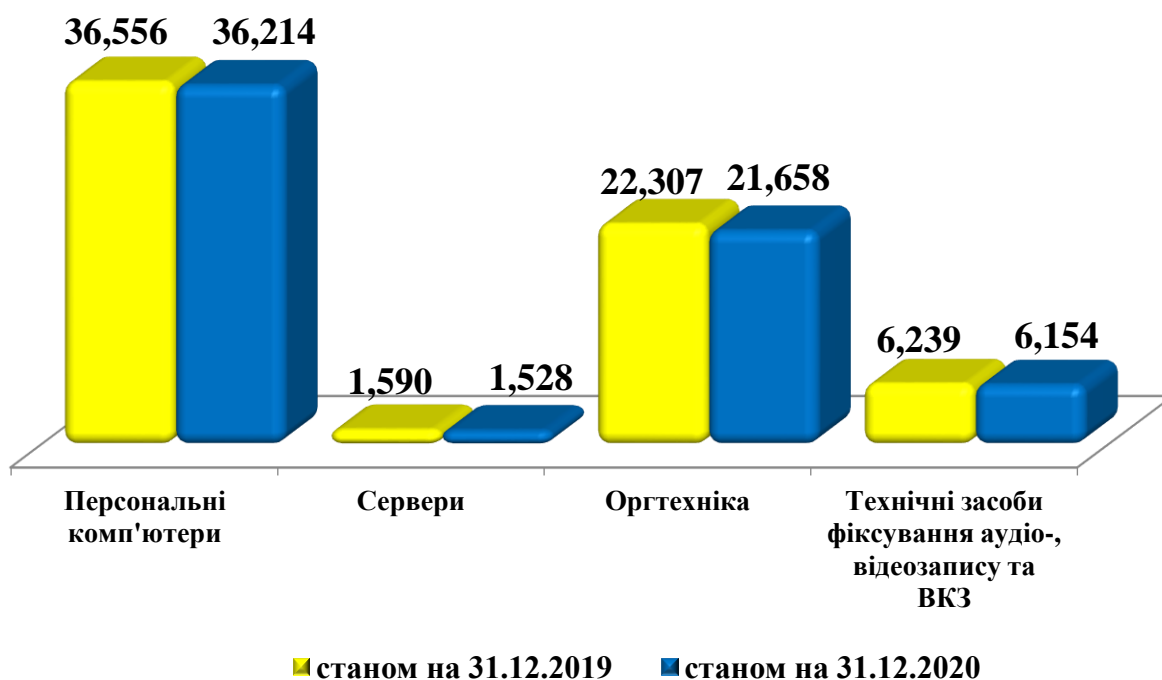
**Показники забезпечення оргтехнікою
місцевих, апеляційних судів у 2019 – 2020 роках**

Види судів	2019 рік		2020 рік	
	наявні станом на 31.12.2019 (од.)	придбано (од.)	наявні станом на 31.12.2020 (од.)	придбано (од.)
Місцеві загальні суди	19 319	2 143	17 838	1
Окружні адміністративні суди	2 248	203	2 116	0
Місцеві господарські суди	2 477	201	2 103	0
Апеляційні суди	3 650	189	3 237	0
Апеляційні адміністративні суди	1 113	126	1 136	2
Апеляційні господарські суди	686	21	717	18
ВСЬОГО	29 493	2 883	27 147	21

Показники забезпечення технічними засобами фіксування судового процесу з функцією аудіо-, відеозапису та відеоконференцзв'язку місцевих, апеляційних судів у 2019 – 2020 роках

Види судів	2019 рік		2020 рік	
	наявні станом на 31.12.2019 (од.)	придбано (од.)	наявні станом на 31.12.2020 (од.)	придбано (од.)
Місцеві загальні суди	4 881	815	4 848	3
Окружні адміністративні суди	406	108	429	0
Місцеві господарські суди	433	124	380	0
Апеляційні суди	391	87	361	0
Апеляційні адміністративні суди	68	20	80	0
Апеляційні господарські суди	57	33	56	0
ВСЬОГО	6 236	1 187	6 154	3

Стан наявності засобів інформатизації у місцевих, апеляційних судах

За рахунок доукомплектування наявних засобів фіксування з функцією аудіо- та відеозапису збільшився середній рівень забезпечення (74,5%) залів судового засідання системами відеоконференцзв'язку.

Протягом 2020 року судами та іншими органами і установами в системі правосуддя списано 1962 одиниці комп'ютерної та оргтехніки (42 сервери, 721 персональний комп'ютер, 550 одиниць оргтехніки, 221 одиниця систем аудіо, відеофіксації та відеоконференцзв'язку та 428 одиниць інших засобів інформатизації).

Водночас залишається досить велика кількість морально та фізично застарілого обладнання – 12240 одиниць (509 серверів, 4850 одиниць

персональних комп'ютерів, 5826 одиниць оргтехніки, 1055 одиниць систем аудіо, відеофіксації та відеоконференцзв'язку).

У всіх приміщеннях судів побудовані структуровані кабельні мережі або локальні комп'ютерні мережі, які підключені до захищених високошвидкісних каналів передачі даних. Усі приміщення місцевих та апеляційних судів підключені до волоконно-оптичних каналів зв'язку із достатньою пропускнуною спроможністю.

На забезпечення суддів і працівників апаратів судів засобами інформатизації та послугами з інформатизації було передбачено бюджетні призначення на 2020 рік на суму 99 445 тис. грн, на 2019 рік – 359 173,4 тис. грн, тобто на звітний рік зменшено обсяг асигнувань на 72%.

Динаміка забезпечення суддів і працівників апаратів судів засобами інформатизації та послугами з інформатизації

Види судів	Засоби інформатизації, тис. грн		Послуги з інформатизації, тис. грн		Разом		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	динаміка, %
Місцеві загальні суди	165 642,7	113,2	53 551,5	56 209,0	219 194,2	56 322,2	-74
Окружні адміністративні суди	27 363,4	127,0	16 460,3	14 304,1	43 823,7	14 431,1	-67
Місцеві господарські суди	20 398,4	0	10 335,3	6 915,6	30 733,7	6 915,6	-77
Апеляційні суди	21 408,8	0	20 076,8	13 380,4	41 485,6	13 380,4	-68
Апеляційні адміністративні суди	7 705,4	19,0	7 971,5	3 825,5	15 676,9	3 844,5	-75
Апеляційні господарські суди	4 495,0	553,5	3 764,3	3 997,7	8 259,3	4 551,2	-45
ВСЬОГО	247 013,7	812,7	112 159,7	98 632,3	359 173,4	99 445,0	-72

При тому, що ДСА України формувала в бюджетному запиті на 2020 рік потребу в коштах на побудову Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС) в розмірі 393,9 млн грн, враховуючи обмеження в затвердженому бюджеті, розписом вказані видатки не передбачені.

У зв'язку з цим та зважаючи на критичну ситуацію, що склалася з фінансовим забезпеченням діяльності судів у 2020 році, кошти на побудову складових ЄСІТС були виділені лише на доопрацювання та супроводження її двох підсистем "Електронний суд" та "Електронний кабінет" у сумі 14,2 млн гривень.

Зважаючи на вказану ситуацію адміністраторами ЄСІТС у 2020 році роботи щодо створення (доопрацювання) її складових не здійснювалися.

Водночас, ДСА України з метою продовження вжиття заходів щодо побудови ЄСІТС протягом 2020 року було реалізовано наступні кроки:

1. Визначено адміністраторами ЄСІТС Державне підприємство "Центр судових сервісів" та Державне підприємство "Інформаційні судові системи".

2. Затверджено план заходів із забезпечення створення та функціонування ЄСІТС у новій редакції (тим самим актуалізовано терміни виконання робіт).

3. Розроблено проекти Техніко-економічного обґрунтування побудови ЄСІТС та Технічного завдання на створення ЄСІТС у частині загальнотехнічних рішень та технічних (функціональних) вимог до компонентів ЄСІТС (надіслані на погодження до Міністерства цифрової трансформації України та до Вищої ради правосуддя з пропозицією винесення їх на розгляд Постійної комісії при Вищій раді правосуддя з питань ЄСІТС.).

4. Між основним та резервним центрами обробки даних побудовано високошвидкісний канал зв'язку з пропускною спроможністю мережі Інтернет 1 Гб/с, завершено роботи з налаштування маршрутизації між центрами обробки даних, налаштовано функціонал Центрального інформаційного сховища в центрах обробки даних, розпочато завантаження до нього промислових даних, також завершені роботи з налаштування процедур реплікації даних з резервним центром обробки даних.

5. Для можливості поетапного впровадження складових ЄСІТС розроблено законопроект щодо внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів.

Згаданий законопроект надіслано для розгляду до Вищої ради правосуддя, Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та робочої групи з питань цифровізації правосуддя та суміжних правових інститутів в Україні, створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань правової політики.

6. Доопрацьовано і надіслано до Вищої ради правосуддя та Ради суддів України проект Положення про ЄСІТС в частині функціонування вже розроблених та готових до впровадження підсистем.

7. Розроблено та надіслано до заінтересованих органів для розгляду та пропозицій погоджених Мін'юстом України проект Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів.

8. З метою продовження налагодження інформаційної взаємодії з іншими інформаційними системами ДСА України підписано ряд спільних нормативно-правових документів з Національним антикорупційним бюро України, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством цифрової трансформації України.

9. Для забезпечення можливості використання офіційної електронної адреси під час здійснення правосуддя розроблено та надіслано до Міністерства юстиції України пропозиції щодо внесення змін до Закону

України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань" та інших законодавчих актів". Крім того, підтримано проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання офіційної електронної адреси" (від 03.08.2020, реєстраційний № 3860-1) та надано в межах повноважень свої пропозиції до нього.

10. З метою підвищення позиції України в рейтингу Світового банку "Ведення бізнесу" розроблено та надіслано до Міністерства юстиції України пропозиції щодо внесення змін до законодавчих актів, зокрема в частині запровадження системи автоматизованого арешту коштів у цивільному та господарському судочинстві, а також проект Технічного завдання для розробки системи автоматизованого блокування коштів на банківських рахунках.

11. Запроваджено підсистеми "Електронний кабінет" та "Електронний суд" у дослідну експлуатацію. Протягом 2020 року державним підприємством "Центр судових сервісів", як адміністратором цих підсистем, проведені роботи щодо нарощування їх функціоналу, зокрема, забезпечено можливість: надсилання суддею заяви (повідомлення) до Вищої ради правосуддя про втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя; подання користувачами підсистем до Вищої ради правосуддя скарг за відповідними категоріями (про вчинення дисциплінарного проступку суддею, порушення суддею або прокурором вимог щодо несумісності їх посад, тощо); перегляду членами Вищої ради правосуддя через власні електронні кабінети справ, в яких вони є доповідачами; перегляду судьями через власні електронні кабінети судових справ, що перебувають у їх провадженні, та інше.

Загалом в підсистемі "Електронний суд" з початку її запровадження зареєстровано більше 60 тис. користувачів, якими надіслано до судів більше 170 тис. заяв в електронному вигляді.

Слід відзначити, що у 2020 році в Електронному суді зареєстровано на 11 тис. осіб більше (36 тис. осіб) у порівнянні з 2019 роком (25 тис. осіб) та надіслано більше на 100 тис. заяв (139 тис. заяв) ніж у 2019 році (39 тис. заяв).

12. Із квітня 2020 року в судах запроваджено систему відеоконференцзв'язку, яка забезпечує можливість дистанційної участі сторін у судових засіданнях у режимі відеоконференції поза межами приміщення суду та підтвердження (ідентифікацію) особи учасника справи з використанням електронного підпису. Затверджено Порядок роботи з технічними засобами відеоконференцзв'язку під час судового засідання в адміністративному, цивільному та господарському процесах за участі сторін поза межами приміщення суду.

Забезпечено отримання позитивного експертного висновку Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо відповідності системи відеоконференцзв'язку вимогам нормативних документів з технічного захисту інформації.

13. Із листопада 2020 року Державним підприємством "Інформаційні судові системи" впроваджено в промислову експлуатацію оновлене програмне

забезпечення підсистеми "Контакт-центр судової влади" з додатковими зручностями для комунікації оператора з клієнтом.

4. Забезпечення судів приміщеннями

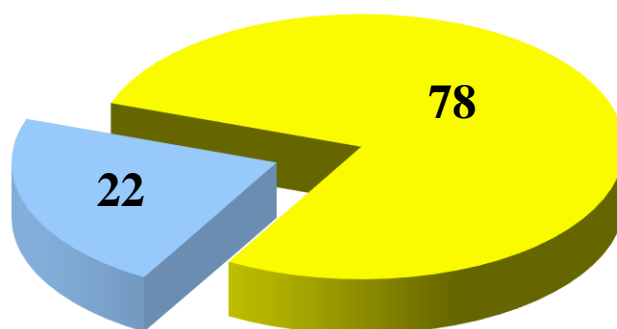
Забезпечення судів належними службовими приміщеннями залишається одним з пріоритетних напрямів діяльності ДСА України.

Станом на 01.01.2021 всі 674 апеляційні та місцеві суди забезпечено службовими приміщеннями.

Із загальної кількості судів (674) тільки 148 судів або 22% (у 2019 – 20%) розміщуються в приміщеннях, які максимально наближені до характеристик належного приміщення за основними параметрами відповідно до рекомендацій Державних будівельних норм України (далі – ДБН) В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди":

окремий кабінет для судді,
необхідна (оптимальна) кількість залів судових засідань,
відповідні умови для обвинувачених (підсудних), засуджених і конвойної служби в апеляційних та місцевих загальних судах,
площа приміщення суду наближена до розміру площі, рекомендованої ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди".

Решта 526 судів (або 78%) потребують поліпшення умов розміщення, здебільшого у зв'язку з недостатньою площею приміщень судових установ.

■ % приміщень, що за основними параметрами максимально наближені до вимог ДБН

■ % приміщень, що не відповідають вимогам ДБН

У розрізі судів:

апеляційні загальні	–	9 (37%);
апеляційні адміністративні	–	5 (71%);
апеляційні господарські	–	4 (67%);
місцеві загальні	–	113 (19%);
окружні адміністративні	–	12 (48%);
місцеві господарські	–	5 (20%).

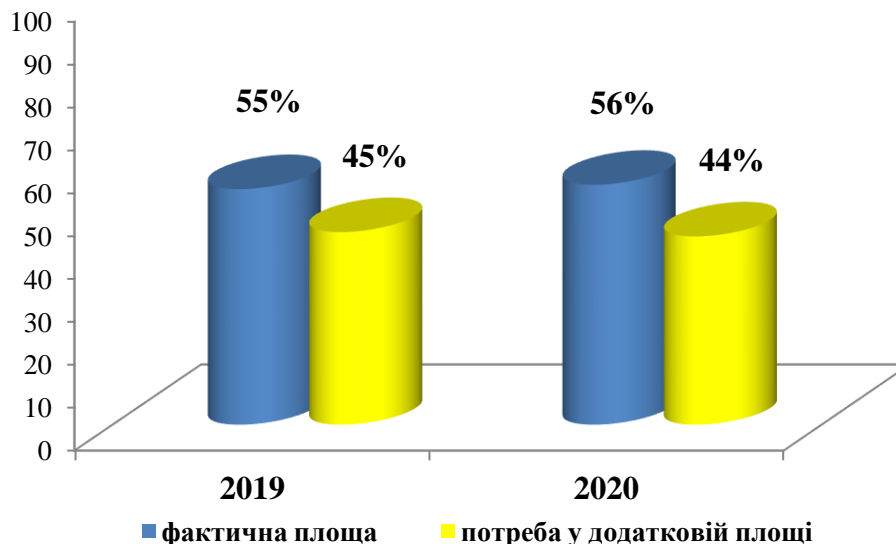
Сумарний розмір площі будівель (приміщень) апеляційних та місцевих судів (при граничній чисельності 7 039 суддів) відповідно до рекомендацій

ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" має становити 1 563 508 кв. м (100%), у тому числі в розрізі судів (кв. м):

апеляційні загальні	–	163 880;
апеляційні адміністративні	–	41 120;
апеляційні господарські	–	34 880;
місцеві загальні	–	1 087 000;
окружні адміністративні	–	119 637;
місцеві господарські	–	116 991.

Станом на 01.01.2021 існуючий розмір площі будівель (приміщень) апеляційних та місцевих судів, які використовуються для здійснення судочинства, становить 878 508,55 кв. м або у середньому 56% від рекомендованої ДБН (у 2019 – 55%), для апеляційних судів – 80%, місцевих – 52%),

Площа приміщень, в яких розміщуються апеляційні та місцеві суди

у тому числі у розрізі судів (кв. м/рівень забезпечення площею,%):

апеляційні загальні	–	134 237,15 (або 82%);
апеляційні господарські	–	25 077,84 (або 72%);
апеляційні адміністративні	–	31 588,70 (або 77%);
місцеві загальні	–	569 393,92 (або 52%);
місцеві господарські	–	59 309,15 (або 51%);
окружні адміністративні	–	67 901,79 (або 57%).

Збільшити площу існуючих приміщень судів можливо шляхом їх реконструкції або нового будівництва.

Роботи з реконструкції (добудови/надбудови) або нового будівництва, а також пристосування під потреби суду наданих в оренду (позичку) або

придбаних на ринку нерухомості об'єктів нерухомого майна, потребують, крім фінансових ресурсів, значного терміну виконання робіт у часі, у тому числі для оформлення правовстановлюючих та дозвільних документів.

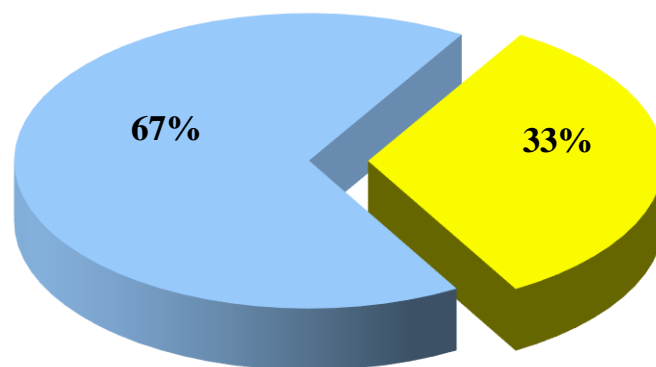
Водночас розміщення судової установи у власному приміщенні слід вважати одним із чинників незалежності судових установ, зокрема від суб'єктів господарювання (власника об'єкта), визначених у договорі, умов та обмежень щодо використання орендованого об'єкта.

Так, станом на 01.01.2021 апеляційні та місцеві суди розміщуються та здійснюють правосуддя у 777 (100%) приміщеннях (будівлях), з яких:

516 (67%) – перебувають у сфері управління ДСА України,

261 (33%) – мають іншу форму власності.

Інформація щодо форми власності приміщень, в яких розміщуються апеляційні та місцеві суди

■ державна - у сфері управління ДСА України

■ інша форма власності

ДСА України в межах повноважень, визначених Законом України "Про судоустрій і статус суддів", відповідно до Закону України "Про управління об'єктами державної власності", Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482, постійно взаємодіє з відповідними органами та установами в напрямку забезпечення судів власними приміщеннями державної форми власності.

Протягом 2020 року ДСА України, в межах повноважень, ініційовано передачу до сфери управління ДСА України державного нерухомого майна – адміністративних будівель, у яких розміщуються або планується розмістити судові установи та органи системи правосуддя. Розроблено 22 проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України та спільних наказів з передачі нерухомого майна – адміністративних будівель, у яких розміщуються або планується розмістити судові установи та органи системи правосуддя.

За результатами опрацювання вказаних ініціатив:

- Кабінетом Міністрів України прийнято 9 розпоряджень, якими передано до сфери управління ДСА України нерухоме майно комунальної та державної власності в містах: Вільногорську Дніпропетровської області (вул. Устенка, 14а), у Сєвєродонецьку Луганської області (вул. Дружби Народів, 19); Южноукраїнську Миколаївської області (вул. Дружби Народів, 3а), Житомирі (вул. Мала Бердичівська, 23 і 23а), Чернігові (просп. Миру, 20), Хмельницькому (майдан Незалежності, 1), Києві (вул. Липинського В'ячеслава, 6), Житомирі (майдан Путятинський, 3/65) та приміщення Національного банку України в Сумах (вул. Кондратьєва Герасима, 21)

- підписано 6 спільних наказів:

2 накази ДСА України з Міністерством юстиції України;

2 накази ДСА України з Міністерством розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства;

1 наказ ДСА України з Державною службою статистики України;

1 наказ ДСА України з Державним концерном "Укроборонпром",

якими до сфери управління ДСА України передано об'єкти нерухомого майна в містах: Миколаєві, Лебедині Сумської області, Новгород-Сіверському Чернігівської області, Дружківці Донецької області, Мені Чернігівської області, Білгород-Дністровському Одеської області.

З метою забезпечення Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду належним приміщенням ДСА України та Вищим антикорупційним судом підписано спільний наказ від 25.09.2020 № 436/42, яким із сфери управління ДСА України до сфери управління Вищого антикорупційного суду передано будівлю лабораторного корпусу № 1 по вул. Преображенська, 5/2, у м. Києві.

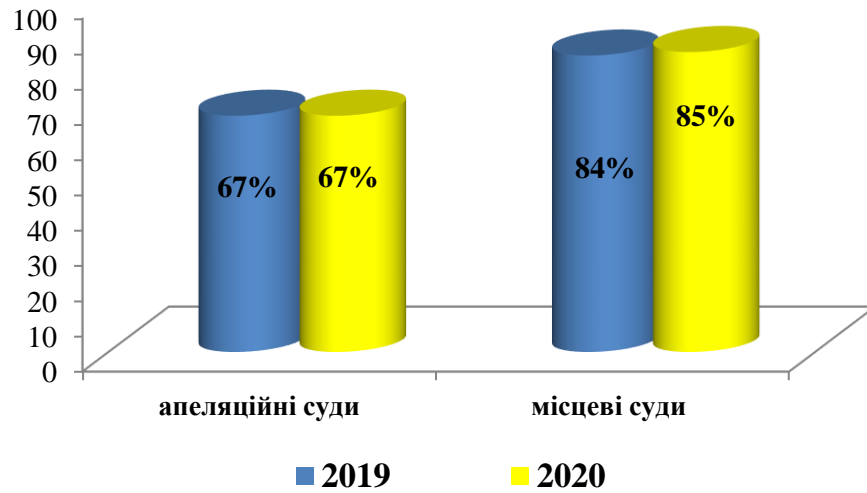
ДСА України не припиняє вживати заходів щодо передачі до сфери управління ДСА України об'єктів нерухомого майна – будівель (приміщень) та земельних ділянок державної та комунальної форм власності.

Станом на 01.01.2021 на опрацюванні в Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України перебуває 8 проектів розпоряджень Кабінету Міністрів України (у тому числі ініційовані ДСА України у попередні роки) щодо передачі до сфери управління ДСА України нерухомого майна державної та комунальної форми власності у містах: Покрові Дніпропетровської області, Вознесенську Миколаївської області, Тячеві Закарпатської області, Харкові (3 проекти), смт Пулини Житомирської області, смт Чемерівці Хмельницької області.

Актуальним залишається питання облаштування в приміщеннях судів залів судових засідань.

Станом на 01.01.2021 рівень забезпечення апеляційних та місцевих судів залами судових засідань у середньому становить 83% від нормативної потреби (у 2019 році – 76%).

Облаштування додаткових залів судових засідань стало можливим у будівлях судів, в яких проведено реконструкцію, або шляхом поділу вже існуючих залів в діючих приміщеннях судів.

**Броварський міськрайонний суд
Київської області**

**Ківерцівський районний суд
Волинської області**

**Святошинський районний суд
міста Києва**

Рівненський апеляційний суд

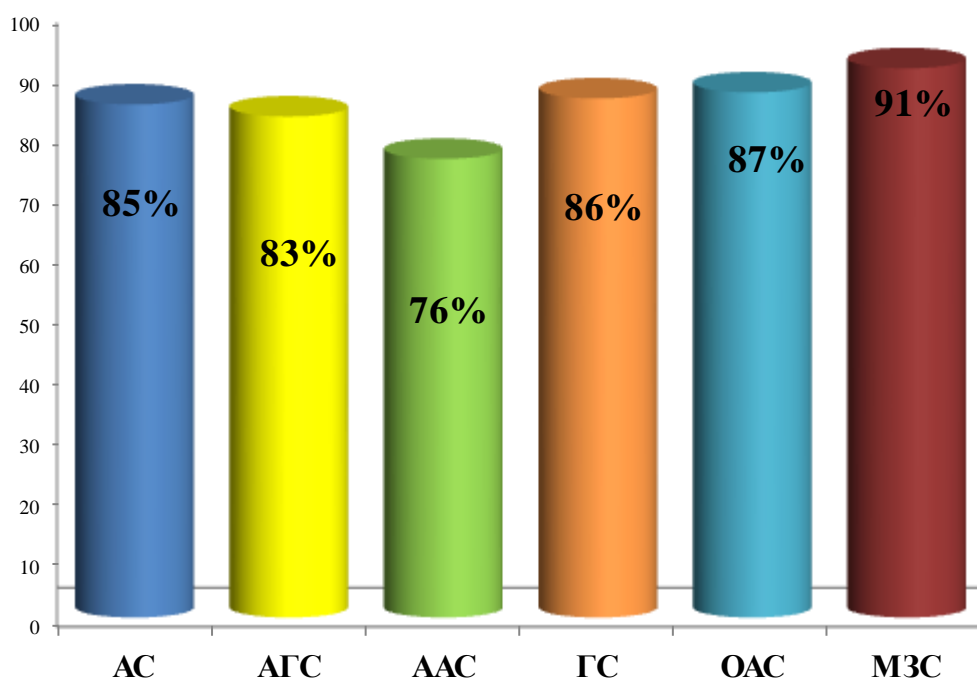
Крім того, у вже існуючих залах для розгляду цивільних справ в апеляційних та місцевих загальних судах було встановлено загородження із

спеціального захисного скла, що дозволило збільшити кількість залів для розгляду кримінальних проваджень (справ).

Не менш важливим є забезпечення комфортних умов для роботи суддів, у тому числі наявності для кожного судді окремого робочого кабінету.

Станом на 01.01.2021 рівень забезпечення суддів окремими кабінетами в середньому становить 88%.

На початку 2020 року після завершення будівництва Палацу правосуддя Сторожинецький районний суд Чернівецької області розміщено в новій будівлі на вул. О. Кобилянської, 19, у м. Сторожинець Чернівецької області.

Будівництво Палацу правосуддя в місті Сторожинець розпочалось у червні 2017 року після виділення місцевою радою земельної ділянки. Загальна площа новобудови становить 2689,40 квадратних метрів. Будівлю обладнано індивідуальною котельною, власною трансформаторною підстанцією та дизель-генератором.

Відповідно до ДБН у суді забезпечено зонування основних груп приміщень за ступенем їхньої доступності для відвідувачів і співробітників

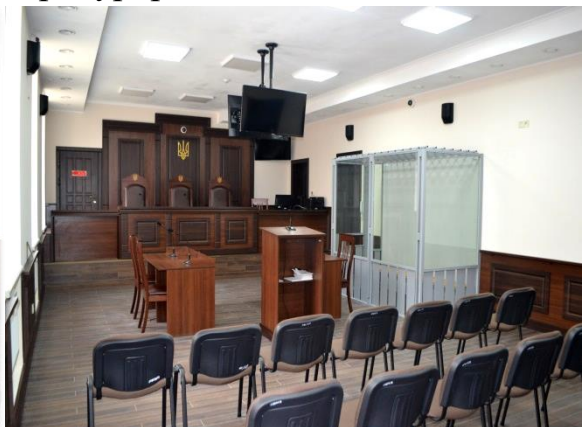
суду з розподілом на приміщення вільного доступу та службового призначення.

Для забезпечення безпечних умов роботи та здійснення правосуддя в приміщенні суду на бічних крилах першого, другого поверхів та на третьому поверсі створені зони обмеженого доступу. До їх складу входять шість окремих робочих кабінетів суддів та службові приміщення працівників апарату суду.

У суді для учасників судового процесу та відвідувачів створено максимально комфортні умови перебування: навігація по приміщенню суду, яка дозволяє орієнтуватися щодо розташування кабінетів та залів судових засідань, встановлені мультимедійні монітори, по яких можна спостерігати за викликом сторін по справі до зали судових засідань, поруч з залами судових засідань облаштовано зручні місця для очікування, а система припливно-витяжної вентиляції з рекуперацією тепла забезпечує постійний обмін повітря та створює комфортну температуру у приміщеннях.

Також на першому поверсі будівлі облаштовано: вестибюль, зал судового засідання, канцелярія, гардеробна, кімната із камерами схову особистих речей, кімната для ознайомлення з матеріалами справи, кімнати для адвокатів. На другому поверсі – зали судових засідань, кабінет служби судових розпорядників суду, кімнати для прокурорів, адвокатів, свідків.

Для забезпечення безпечних умов при конвоюванні обвинувачених (підсудних), засуджених облаштовано частину внутрішнього двору для заїзду спецтранспорту з підсудними, окремий службовий вхід в приміщення суду для конвою та підсудних, кімната для підрозділу конвою та шість камер для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, окремі входи до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

З травня 2020 року Мар'їнський районний суд Донецької області здійснює правосуддя в оновленій (після завершення реконструкції) будівлі по вул. Енергетиків, 2-д, у м. Курахове Донецької області.

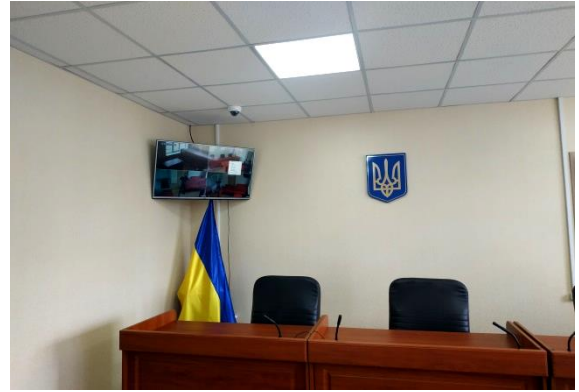

У приміщеннях суду загальною площею 305,3 кв. м облаштовано: чотири робочих кабінети суддів, кабінети працівників апарату, приміщення канцелярії, архіву, серверної, конвойної служби із однією камерою для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених.

Розгляд справ відбувається у двох залах судових засідань, в одну з яких (для розгляду кримінальних справ) встановлено загородження із спеціального захисного скла.

З початку активних бойових дій на сході України судді та апарат Мар'їнського районного суду Донецької області пройшов тернистий шлях – від зупинення його діяльності, втрати власної будівлі і пошкодження матеріального устаткування, переїзду до іншого населеного пункту і нарешті – розміщення в оновленій будівлі, у якій створено комфортні умови для суддів та працівників апарату суду, учасників судового процесу та відвідувачів.

У грудні 2020 року відновлено роботу Станично-Луганського районного суду Луганської області, який розміщено у відреставрованій двоповерховій будівлі загальною площею 1032,5 кв. метрів по вул. Центральній, 31, у смт Станиця Луганська Луганської області.

Архітектурно-планувальним рішенням забезпечено зонування внутрішнього простору будівлі на приміщення вільного доступу (1 поверх: вхідна група з вестибюлем, інформаційний центр, зони очікування, зали судових засідань, канцелярія, архів) та службового призначення (2 поверх: кабінети суддів та працівників апарату суду, серверна).

У суді облаштовано три зали судових засідань: один зал для розгляду кримінальних справ (1 поверх), у якому встановлено загородження зі спеціального захисного скла для відокремлення обвинувачених (підсудних), засуджених від складу суду та інших учасників судового процесу на першому поверсі та два зали для розгляду цивільних та адміністративних справ (2 поверх). У наявності дві нарадчі кімнати.

На першому поверсі приміщення суду облаштовано три камери для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, а також приміщення для особового складу конвою. На внутрішньому дворі будівлі суду обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених.

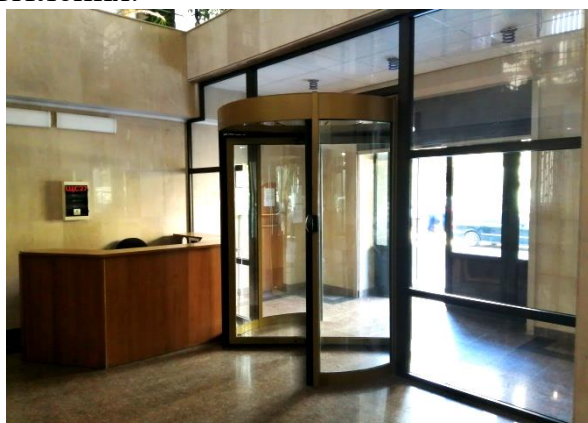
Для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до судових послуг на першому поверсі будівлі облаштовано зал судових засідань, канцелярію, універсальну кабінку санвузла, на вході до приміщення суду встановлено пандус.

Наприкінці 2020 року Господарський суд Івано-Франківської області розміщений та здійснює правосуддя в частині приміщень загальною площею 2 022,5 кв. м адміністративної будівлі (колишнє приміщення Національного банку України) по вул. Грушевського, 32, у м. Івано-Франківську.

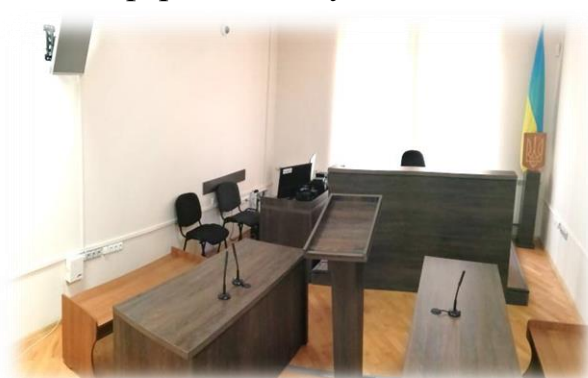

У приміщенні суду забезпечено зонування на приміщення: службового призначення (кабінети суддів, помічників, суддів, секретарів судових засідань, структурних підрозділів суду, архів, серверна), які розташовані на 1, 3, 4 поверхах та вільного доступу (зали судових засідань, канцелярія, вхідна група з вестибюлем, зони очікування, санвузли) – на 1-2 поверхах. Приміщення суду обладнані системою відеонагляду, автономною системою опалення, водопостачання, водовідведення, каналізацією, кондиціонування повітря, освітлення.

В суді облаштовано 8 залів судових засідань, обладнаних системою відеоконференцзв'язку.

У 2020 році було продовжено протиаварійні будівельні роботи будівлі колишнього Полтавського кадетського корпусу: виготовлено робочий проект "Протиаварійні роботи при підготовці до реставрації пам'ятки архітектури національного значення – нежитлової будівлі по вул. Соборності, 42, в м. Полтаві (Кадетський корпус, ох. № 577/5)", який включив в себе виконання звіту з науково-технічного обстеження і оцінки стану аварійних конструкцій

(у тому числі необхідні геологічні вишукування), розробку робочих креслень в обсязі робочого проекту та кошторисної документації згідно з результатами наукового-технічного обстеження аварійних конструкцій.

Після проведення процедури відкритих торгів виконавцем протиаварійних робіт були виконані передбачені календарним графіком будівельні роботи: демонтаж конструкцій покрівлі трьохповерхової частини будівлі, розбирання залізобетонних конструкцій зруйнованого балкону, очищення приміщень четверика від сміття, демонтаж карнизних плит, демонтовані старі конструкції на даху та прибрано сміття на будівельному майданчику.

Після реставрації в будівлі колишнього Полтавського кадетського корпусу будуть розміщені місцеві загальні суди міста Полтави.

Станом на 01.01.2021 93 будівлі перебували у стадії реконструкції (реставрації, капітального ремонту), у тому числі приміщення: Миколаївського апеляційного суду, Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області, Смілянського міськрайонного суду Черкаської області, Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області, Куп'янського міськрайонного суду Харківської області, Хустського районного суду Закарпатської області, Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області, Шаргородського районного суду Вінницької області, Любомльського районного суду Волинської області, Первомайського міськрайонного суду Харківської області та інші.

В умовах критичної ситуації, яка склалася з фінансовим забезпеченням діяльності судової влади, причиною якої є відсутність належного фінансового забезпечення видатків споживання та видатків розвитку у 2020 році, проведення будівельних робіт на цих об'єктах фактично було зупинено.

Потребують продовження будівництва та реконструкції будівлі судів, зокрема, приміщення:

Миколаївського апеляційного суду

Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області

Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області

Хустського районного суду Закарпатської області

Смілянського міськрайонного суду Черкаської області

Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області

ДСА України вживає заходи щодо забезпечення в приміщеннях судів умов для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених.

З метою реалізації положень Кримінального процесуального кодексу України в частині заміни в судах загальної юрисдикції металевих загороджень, які відокремлюють підсудних від складу суду та присутніх громадян, на загородження із скла чи органічного скла, на кінець звітного періоду в залах судових засідань для розгляду кримінальних справ в апеляційних і місцевих загальних судах проведено заміну 99% існуючих стаціонарних металевих загороджень на загородження зі спеціального захисного скла.

Камери для обвинувачених (підсудних), засуджених облаштовано в усіх апеляційних судах (100%), а також у більшості (70%) місцевих загальних судів.

Водночас усі приміщення судів, де це є технічно можливим, потребують вжиття додаткових заходів, пов'язаних зі збільшенням розміру та кількості камер, облаштування вентиляції або її модернізації, обладнання, у разі можливості, окремих входів та під'їзних майданчиків з боксами для спеціальних автомобілів тощо.

До судів, в яких відсутня можливість створити умови для тимчасового тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, також здійснюється доставка обвинувачених (підсудних), засуджених згідно із заявками суддів із зазначенням дати та часу проведення засідання відповідно до сформованих графіків розгляду справ у залах судових засідань.

Визначений порядок передбачає запобігання доставці до суду всіх підсудних одночасно, а також надає можливість запровадити доставляння цих осіб у судові засідання за схемою: "спеціальний автомобіль конвойної служби – зал судового засідання для розгляду кримінальних справ".

Доступ до правосуддя в Україні забезпечується для усіх громадян, у тому числі – осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Питання доступності будівель (приміщень) судів регулюються чинним законодавством у сфері містобудування та архітектури, у тому числі: ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" (зі змінами); ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд", що набули чинності з 01.04.2019 року.

Створення для осіб з інвалідністю безбар'єрного середовища та комфортних умов перебування в судах відповідно до вимог ДБН потребують усі приміщення місцевих та апеляційних судів.

Водночас мінімальні стандарти доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (далі – МГН) в судах забезпечуються шляхом реалізації принципу розумного пристосування з урахуванням особливостей кожного конкретного випадку, у тому числі розміщення у разі потреби на рівні першого поверху канцелярії, приймальні, залів судових засідань, а також облаштування приміщень судів допоміжними технічними засобами.

Також питання доступності вирішується шляхом вжиття організаційних заходів відповідальними особами, що призначені в усіх судах для надання

допомоги особам з інвалідністю та іншим МГН. Інформація про відповідальну особу та контактні телефони розміщується на офіційному веб-сайті суду та є відкритою для загального доступу.

Для осіб з вадами зору здійснюється дублювання інформації рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля). Станом на 01.01.2021 кількість судів, у приміщеннях яких назви основних приміщень і покажчиків руху продубльовано рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля) становить 44% від загальної кількості судів (у 2019 році цей показник становив 43%).

У приміщеннях судів здійснюється контрастне маркування скляних поверхонь (зокрема прозорі двері облаштовуються попереджувальною контрастною смугою), маркування перепадів рівнів (порогів), а також сходинок сходового маршу контрастною фарбою або із застосуванням фактурного матеріалу покриття.

ДСА України вживає усіх можливих заходів щодо підвищення ефективності доступу до правосуддя, доступності судових послуг, а також засобів цифрових технологій, які забезпечують доступ до інформації судочинства усіх громадян, у тому числі осіб з інвалідністю.

На офіційному веб-порталі "Судова влада України" запроваджені елементи управління, які дають можливість користувачам з вадами зору та слуху змінити розмір шрифту і викладені програмно елементами мови програмування HTML: заголовки, списки, таблиці, фрейми.

Такий сервіс є доступним для цих груп осіб за наявності спеціалізованого програмного забезпечення, встановленого на персональному комп'ютері користувача, що забезпечує безперешкодну навігацію по сторінках судів на офіційному веб-порталі "Судова влада України".

Крім того, на веб-порталі "Судова влада України" запроваджено функціонал відповідності візуального відображення інформації та її мовної навігації, доступності капчі (звуковий аналог) та забезпечена можливість управління шрифтами.

Усі суди на офіційному веб-порталі "Судова влада України" мають власні веб-сторінки з можливістю доступу користувачів з вадами зору та слуху.

5. Забезпечення службовим житлом працівників установ системи правосуддя

Законом України "Про судоустрій і статус суддів" визначено, що після призначення на посаду суддя, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, якщо інший порядок забезпечення службовим житлом не передбачено законом.

Відповідно до пункту 3 розділу 5 Положення про порядок надання службового житла й користування ним суддями, працівниками апаратів судів, працівниками ДСА України та територіальних управлінь ДСА України, затвердженого наказом ДСА України від 22.12.2017 № 1122, ДСА України щорічно до 15 січня здійснює моніторинг стану забезпечення суддів службовим житлом та формує контрольний список суддів, працівників апаратів судів, територіальних управлінь ДСА України, які потребують поліпшення житлових умов.

Згідно із Законом України "Про управління об'єктами державної власності", Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 та Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 № 1121, ДСА України надає Фонду державного майна України інформацію (за встановленою формою та у визначені строки) щодо об'єктів державної власності, сформовану засобами автоматизованої системи "Юридичні особи" для внесення до Єдиного реєстру об'єктів державної власності. За даними

Єдиного реєстру об'єктів державної власності загальна кількість квартир, які перебувають в користуванні суддів та працівників апарату судів і обліковуються як службове житло становить 464 квартири загальною площею 22 163,49 кв. метрів.

Станом на 01.01.2021 потребують поліпшення житлових умов 1125 працівників органів судової влади, з них: 834 судді, 273 працівника апаратів судів та 18 працівників територіальних управлінь ДСА України.

6. Забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень

Безпека суддів та охорона приміщень судів є однією з основних гарантій незалежності суддів і системи правосуддя в цілому.

Відповідно до пункту 39 Прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про судоустрій і статус суддів" визначено, що тимчасово, на період до початку виконання в повному обсязі повноважень Служби судової охорони, підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорона приміщень судів, органів та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів і членів їхніх сімей, працівників суду, забезпечення безпеки учасників судового процесу здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України.

Станом на 1 січня 2021 року 97% (655) судів в Україні охороняються підрозділами Служби судової охорони, Національної поліції та Національної гвардії України. 3% судів, приміщення яких протягом 2020 року взагалі не охоронялося.

Всього підрозділами Служби судової охорони охороняються 454 приміщення, з них 41 апеляційних судів та 413 місцевих судів, підрозділами Національної поліції – 161 (місцеві суди), підрозділами Національної гвардії України – 2 (апеляційні суди).

140 приміщень місцевих судів наразі залишаються без охорони в денний час.

Апеляційні та місцеві суди забезпечені технічними засобами для виявлення у відвідувачів речей, які заборонено проносити до приміщень суду:

системами відеонагляду – 530 од.;

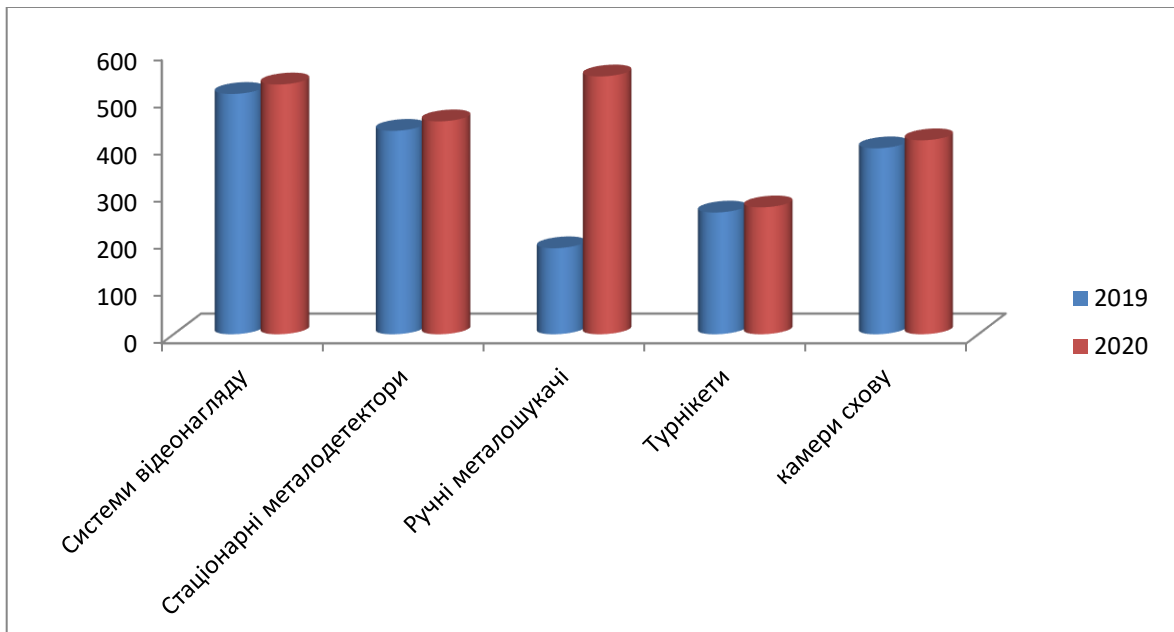
стаціонарними металодетекторами – 452 од.;

ручними металопрошукачами – 574 од.;

турнікетами – 270 од.;

камерами схову – 412 од.

**Стан забезпечення апеляційних та місцевих судів
технічними засобами для виявлення у відвідувачів речей,
які заборонено проносити до приміщень суду**

Крім того, на виконання законодавства України Службою судової охорони проводяться заходи державного забезпечення особистої безпеки суддів, членів їх сімей та охорони їх майна. Протягом 2020 року для 8 суддів проведено заходи державного забезпечення особистої безпеки.

7. Кадрова робота та кадрове забезпечення

ДСА України на виконання частини третьої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у 2020 році вживала заходів щодо оптимізації існуючої мережі апеляційних судів.

Указами Президента України в грудні 2017 року ліквідовано 27 апеляційних судів, 8 апеляційних господарських судів, 9 апеляційних адміністративних судів і одночасно утворено 26 апеляційних судів, 7 апеляційних господарських судів, 8 апеляційних адміністративних судів.

Заходи з питань ліквідації та утворення щодо чотирьох апеляційних судів, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим ДСА України не проводились.

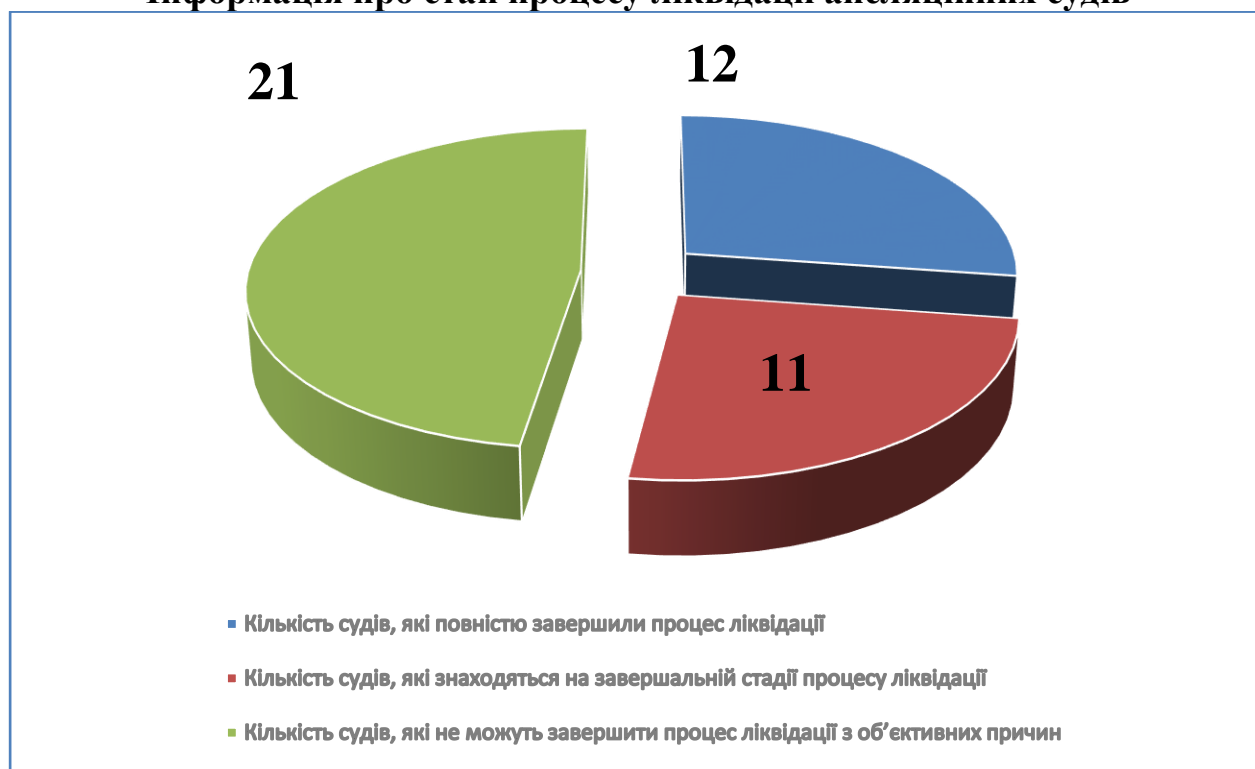
Протягом 2020 року ліквідаційні комісії, які утворені ДСА України, продовжували виконувати заходи щодо ліквідації. У 2020 році повністю завершили процедуру ліквідації п'ять судів: апеляційні суди Вінницької, Львівської та Хмельницької областей, Дніпропетровський та Одеський апеляційні господарські суди (протягом 2019 року було ліквідовано 7 судів).

Станом на 01.01.2021 знаходяться на завершальній стадії ліквідації 11 судів: апеляційні суди Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Одеської, Чернігівської областей, Вінницький, Одеський,

Дніпропетровський, Київський апеляційні адміністративні суди, Рівненський апеляційний господарський суд.

Не завершена ліквідація 17 апеляційних судів через наявність кадрових питань, необхідність завершення передачі нерухомого та рухомого майна, договірні зобов'язання з ремонтних робіт, реконструкції приміщень тощо ліквідаційні комісії апеляційних судів Донецької, Київської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Харківської, Херсонської, Черкаської областей, Апеляційного суду міста Києва, Донецького, Львівського, Харківського апеляційних адміністративних судів, Донецького, Львівського, Київського, Харківського апеляційних господарських судів.

Інформація про стан процесу ліквідації апеляційних судів

Реалізація указів Президента України в частині утворення окружних судів у період з грудня 2017 року по теперішній час не відбулась. В зв'язку з тим, що станом на 01.01.2021 жодного судді не призначено чи переведено до новоутворених місцевих окружних судів, а новоутворені місцеві окружні суди не розпочали своєї діяльності. Правосуддя продовжує здійснювати місцеві загальні суди які підлягали ліквідації згідно з Указами Президента України 2017 року .

На підставі частини шостої статті 19 Закону кількість суддів у суді визначає ДСА України за погодженням з Вищою радою правосуддя з урахуванням судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

Наказами ДСА України в апеляційних судах у відповідних округах та місцевих судах визначено 7 039 штатних посад суддів. Станом на 01.01.2021 фактично перебувають на посадах 5 192 судді, станом на 01.01.2020 –

5 022 судді.

У 2020 році відбулись дві урочисті церемонії складення присяги суддями. У липні присягу склали 205 суддів, а в грудні – 232 судді.

Інформація про укомплектованість судів суддями станом на 01.01.2021

Станом на 01.01.2021 в Україні 56 судів працювали в умовах, коли фактична чисельність суддів складала 50% від штатної та менше; станом на 01.01.2020 в аналогічних умовах здійснювали правосуддя 152 суди.

У зв'язку з відсутністю суддів, які можуть здійснювати правосуддя, в Україні не здійснює правосуддя Царичанський районний суд Дніпропетровської області, станом на 01.01.2020 таких судів було 8.

Закон України від 04.06.2020 № 679-ІХ "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо відрядження суддів та врегулювання інших питань забезпечення функціонування системи правосуддя в період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України" змінив процедуру відрядження судді, надавши Вищій раді правосуддя повноваження відряджати суддів до іншого суду того самого рівня і спеціалізації для здійснення правосуддя без рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

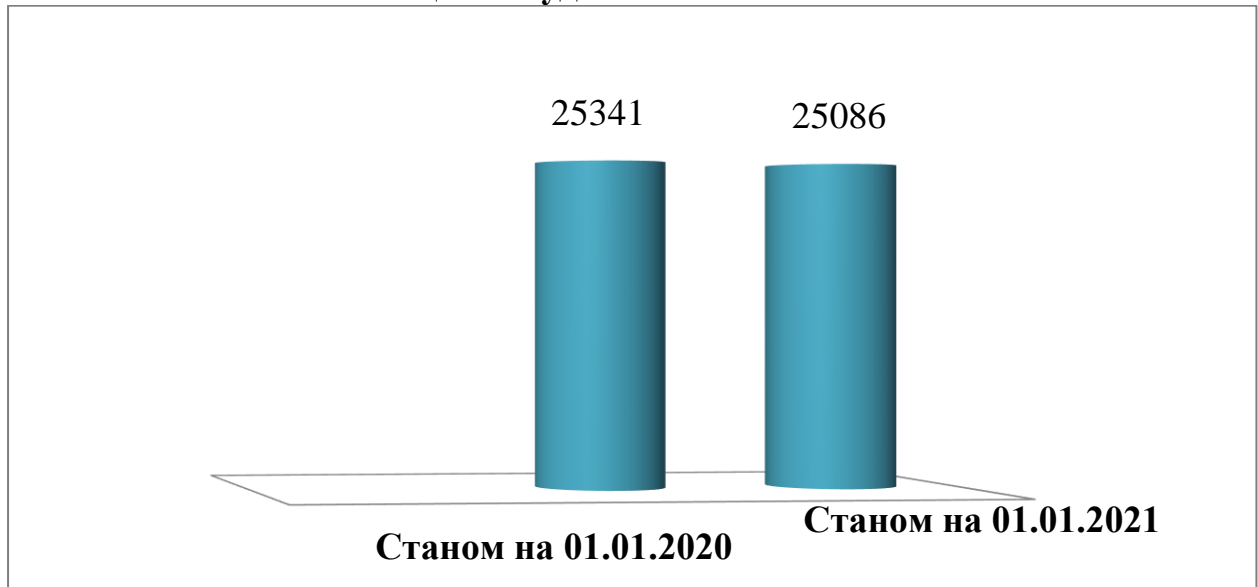
На виконання даного Закону в червні 2020 року внесені зміни до Порядку відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації (як тимчасового переведення), затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 24.01.2017 № 54/0/15-17.

Ці зміни відновили процедуру відрядження. Зокрема, ДСА України протягом 2020 року надіслала до Вищої ради правосуддя повідомлення щодо відрядження суддів до 52 судів, за 2019 рік – до 54 судів.

У результаті протягом 2020 року рішеннями Вищої ради правосуддя до 22 судів були відряджені 34 судді, у 2019 році до 19 судів відряджено 26 суддів.

Показники кадрового складу апаратів місцевих, апеляційних судів свідчать про належний рівень укомплектованості посад державних службовців, патронатної служби, робітників у штаті судів. Штатна чисельність апаратів місцевих та апеляційних судів складає 27 772 посади, фактична чисельність працівників апаратів місцевих та апеляційних судів на початку 2021 року становить 25 086 працівників. У порівнянні з кадровою ситуацією на початку 2020 року показник зменшився на 1% або на 255 працівників.

Інформація про фактичну чисельність працівників апарату апеляційних та місцевих судів станом на 01.01.2021

У 2020 році здійснено організаційні заходи щодо проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців категорій "А" і "Б" – керівників апаратів Верховного Суду, вищих спеціалізованих, апеляційних судів та їх заступників.

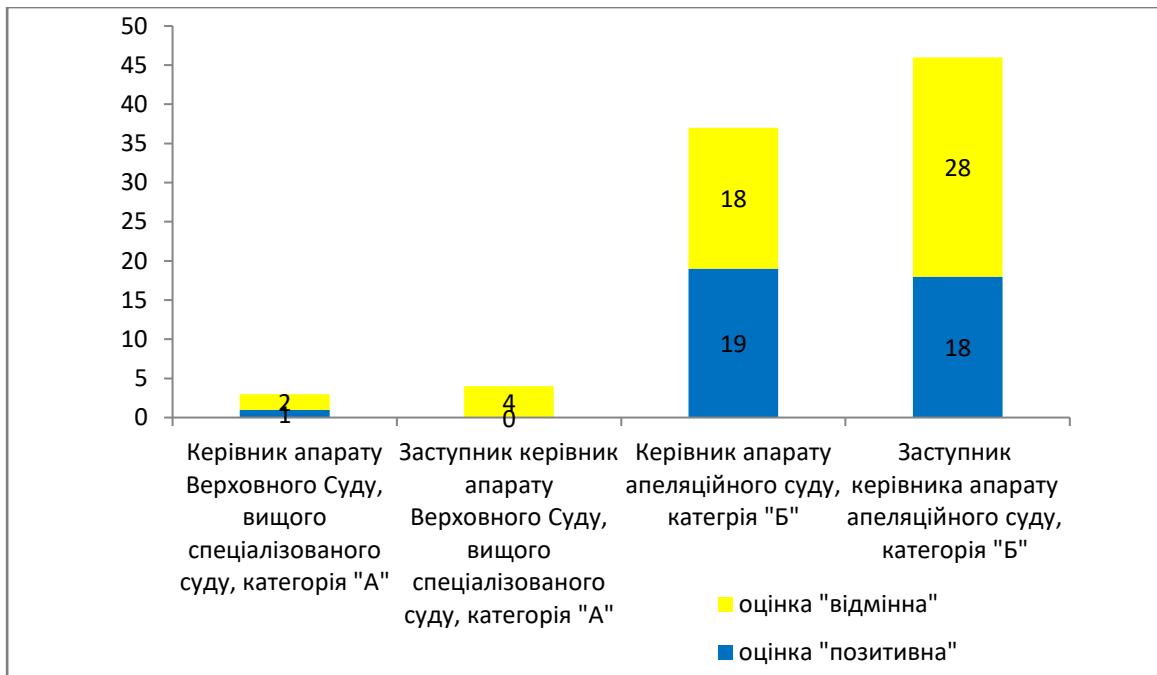
Т. в. о. Голови ДСА України проведено оціночну співбесіду з керівниками апаратів Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів та їх заступниками, згідно із графіком, затвердженим наказом ДСА України від 02.10.2020 № 237/к.

Наказами ДСА України від 03.12.2020 № 305/к, від 08.12.2020 № 311/к та від 10.12.2020 № 312/к затверджено висновки щодо оцінювання результатів службової діяльності державних службовців категорій "А" і "Б" – керівників апаратів Верховного Суду, вищих спеціалізованих, апеляційних судів та їх заступників у 2020 році.

За результатами оцінювання оцінку "негативна" керівники апаратів та заступники керівників апаратів судів не отримували. Оцінку "відмінна" отримали 20 керівників апаратів судів та 32 заступника керівників апаратів судів, за аналогічний період 2019 року відповідно 21 та 18; оцінку "позитивна" – 20 керівників апаратів судів, 18 – заступників керівників апаратів судів, у 2019 році оцінку "позитивна" отримали 15 керівників апаратів судів та 14 заступників керівників апаратів судів.

Інформація про результати проведення оцінювання керівників апаратів та їх заступників

З метою заповнення керівного складу апаратів апеляційних судів, з урахуванням подань голів відповідних апеляційних судів:

у 2020 році було оголошено та проведено 1 засідання конкурсної комісії на зайняття 5 вакантних посад заступників керівників апаратів апеляційних судів;

протягом 2019 року – 8 засідань конкурсної комісії на зайняття 11 вакантних посад заступників керівників апаратів апеляційних судів.

Після затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2020 № 290 Порядку призначення на посади державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, було оголошено та проведено один добір на зайняття вакантної посади заступника керівника апарату Кропивницького апеляційного суду.

Територіальними органами ДСА України є територіальні управління Державної судової адміністрації України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (всього їх 27).

У 2020 році функціонувало 25 територіальних управлінь, не здійснювали діяльність 2 територіальні управління (Територіальне управління ДСА України в Автономній Республіці Крим та Територіальне управління ДСА України в місті Севастополі), оскільки вони розташовані на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим.

Рішенням Ради суддів України від 05.09.2014 № 24 визначено граничну чисельність працівників ДСА України в кількості 634 одиниці, у тому числі її територіальних управлінь у кількості 490 одиниць.

Станом на 01.01.2021 штатна чисельність працівників територіальних управлінь ДСА України становить 490 штатних посад, з яких фактично зайняті 465 посад, вакантних посад – 25.

8. Огляд даних судової статистики та стану обліково-статистичної роботи

За даними судової статистики упродовж 2020 року до місцевих та апеляційних судах надійшло на розгляд майже 3,7 млн справ і матеріалів, що на 7% менше ніж попереднього 2019 року. Суттєво зменшилась (на 35%) кількість клопотань, скарг, заяв, що надійшли на розгляд слідчих суддів під час досудового розслідування. Незважаючи на карантинні обмеження кількість звернень громадян та юридичних осіб за захистом прав до суду не зменшилась. У 2020 році значно зросла кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд до окружних адміністративних судів (2019 рік – 215,6 тис., 2020 рік – 309,8 тис.).

Динаміка кількості справ та матеріалів, що знаходились на розгляді в місцевих та апеляційних судах у 2019 – 2020 роках

	2019	2020	Темпи приросту (+/-), %
Перебувало в провадженні справ і матеріалів (тис.)	4 487, 0	4 272, 9	-4,8
Надійшло у звітному періоді (тис.)	3 938, 7	3 675, 9	-6,7
<i>у тому числі клопотання, скарги, заяви під час досудового розслідування (слідчі судді) (тис.)</i>	1 058, 0	687, 5	-35,0
<i>питома вага від числа загальної кількості справ, що надійшли на розгляд (%)</i>	26,9	18,7	

Протягом 2020 року розглянуто 3,5 млн справ і матеріалів, а це 95,5% від загальної кількості, що надійшли до судів, або 82% від загальної кількості, що знаходилися на розгляді в судах.

Динаміка обсягу розгляду справ та матеріалів у 2019 – 2020 роках

	2019	2020	Темпи приросту (+/-), %
Розглянуто справ і матеріалів (тис.)	3 835, 6	3 510, 2	-8,5
Відсоток розгляду справ	97,4	95,5	
Залишок нерозглянутих справ і матеріалів на кінець звітного періоду (тис.)	651, 3	762, 7	+17,1
<i>питома вага від числа загальної кількості справ, що перебували на розгляді (%)</i>	14,5	17,9	
у тому числі не розглянуто понад рік (тис.)	93, 8	123, 5	+31,6

Невирішеними на кінець року залишилося 762,7 тис. справ і матеріалів. Також майже на 32% зросла кількість справ, які не розглянуто більше року. Ці показники є результатом тривалого кадрового дефіциту суддів (71% суддів, мали повноваження щодо розгляду судових справ) та особливостей судового розгляду справ під час карантину.

З питань нормативного забезпечення функціонування й удосконалення обліково-статистичної роботи в судах, діловодства та організації роботи з питань судової статистики ДСА України у 2020 році вжито такі заходи:

наказом ДСА України від 30.04.2020 № 209 внесено зміни до Загального класифікатора спеціалізацій суддів та категорій справ;

наказом ДСА України від 18.06.2020 № 269 внесено зміни до квартальних форм звітів, затверджених наказом ДСА України від 09.03.2017 № 311;

для отримання інформації про розгляд місцевими та апеляційними судами справ, пов'язаних із місцевими виборами, розроблено та затверджено наказом ДСА України від 21.08.2020 № 380 "Про затвердження форми звітності № 2-ВМ "Звіт про розгляд місцевими та апеляційними судами справ, пов'язаних з місцевими виборами у 2020 році (25 жовтня 2020 року)";

для вдосконалення роботи з ведення діловодства та з урахуванням пропозицій судів наказами ДСА України від 03.06.2020 № 248 та від 05.08.2020 № 352 внесено зміни до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затвердженої наказом ДСА України від 20.08.2019 № 814;

внесено зміни до Інструкції про порядок передання до архіву місцевого та апеляційного суду, зберігання в ньому, відбору та передання до державних архівних установ та архівних відділів міських рад судових справ та управлінської документації суду, затвердженою наказом ДСА України від 15.12.2011 № 168 (наказ ДСА України від 30.11.2020 № 523);

внесено зміни до Переліку судових справ і документів, що утворюються в діяльності суду, із зазначенням строків зберігання, затвердженого наказом ДСА України від 07.12.2017 № 1087 (наказ ДСА України від 30.11.2020 № 524).

Зміни до нормативних актів з питань архівної роботи погоджено в установленому порядку з Державною архівною службою України.

З метою забезпечення своєчасного одержання інформації про додержання строків розгляду судових справ, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та звітування про ефективність здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами, ДСА України сформовано зведені квартальні та річні форми звітності, а також звіти про стан судимості в Україні за 2020 рік.

Копії звітів надано Верховному Суду, Державній службі статистики України, заінтересованим органам.

З урахуванням даних звітності підготовлено аналітичні таблиці про стан здійснення правосуддя, роботу судів та суддів (навантаження) по кожному

регіону в розрізі судів та узагальнені по Україні за 2020 рік у порівнянні з 2019 роком.

Зазначені аналітичні матеріали розміщені на офіційному веб-порталі "Судова влада України". Також на веб-порталі оприлюднено зведену звітність.

За результатами даних зведеної звітності судів про стан здійснення судочинства проаналізовано показники навантаження на суддів. З урахуванням рекомендованих показників середніх витрат часу на розгляд справ та коефіцієнтів складності справ за категоріями для суддів місцевих та апеляційних судів, затверджених рішенням РС України від 09.06.2016 № 46, сформовано інформацію про кількість справ та матеріалів, що надійшли на розгляд до місцевих судів та апеляційних судів (за даними звітів в "модельних" справах). Також підготовлено інформацію про коефіцієнти приросту вхідних модельних справ у 2022-2024 рр. до відповідних фактичних показників 2020 року.

Окремо узагальнено інформацію про розгляд місцевими та апеляційними судами справ, пов'язаних з місцевими виборами у 2020 році (25 жовтня 2020 року).

З метою організації та проведення заходів щодо попередження втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду стосовно можливих передумов несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів ДСА України щомісячно проводиться моніторинг щодо втручання працівників апарату судів в автоматизований розподіл судових справ шляхом зміни сторін процесу після розподілу справ.

ДСА України постійно здійснюються заходи з методично-навчальної роботи, зокрема, надаються методичні рекомендації щодо ведення діловодства та архіву, складання і подання звітів про стан розгляду справ і матеріалів, з питань роботи з програмно-технологічними засобами обробки первинних документів обліку і звітів.

На виконання рішень з'їздів суддів України в частині визначення нормативів тривалості розгляду судових справ та у зв'язку зі змінами в законодавстві у 2020 році ДСА України проводилися заключні організаційні заходи щодо проведеного дослідження з визначення нових нормативів часу на розгляд судових справ різних категорій з урахуванням змін, внесених до процесуального законодавства.

За результатами проведеного дослідження міжнародними експертами Програми USAID "Нове правосуддя" представлено "Звіт за результатами оцінювання середніх витрат часу на розгляд справ для визначення коефіцієнтів навантаження на суддів", в якому докладно описано методологію дослідження, його часові рамки, етапи та проміжні результати. Із застосуванням відповідних коефіцієнтів до зведених результатів визначено часові показники тривалості розгляду справ. Розрахунки базуються на результатах опитування суддів, які взяли участь у двох етапах анкетування.

Представники ДСА України брали участь в засіданнях робочої групи при Вищій раді правосуддя для опрацювання питань щодо кількості суддів у судах, щодо визначення індикативного показника нормативного суддівського навантаження та коефіцієнтів складності судових справ, а також

середньостатистичної тривалості роботи судді протягом року, опрацювання пропозицій судів.

Рішенням від 24.11.2020 № 3237/0/15-20 Вища рада правосуддя рекомендувала ДСА України та Раді суддів України застосовувати показники середньої тривалості розгляду судових справ при ухваленні рішень та здійсненні заходів з питань організаційного забезпечення діяльності судів.

9. Договірні та претензійно-позовна робота

Всього за 2020 рік ДСА України укладено 120 договорів (на 38 менше, ніж у 2019 році), з них 84 господарських та 36 цивільно-правових договорів.

Укладення договорів здійснювалося за наявності відповідних потреб, в межах видатків державного бюджету на 2020 рік з дотриманням вимог чинного законодавства.

Упродовж 2020 року ДСА України здійснювала претензійну та позовну роботу, представлення її інтересів, забезпечення самопредставництва в судах, спрямоване на захист гарантованих Конституцією та законами України прав та інтересів громадян, суспільства й держави.

В порядку самопредставництва представлено інтереси у 2 911 судових справах (на 890 більше, ніж у 2019 році), де стороною виступали ДСА України або її територіальні управління.

Основна кількість позовів у 2020 році зумовлена нарахуванням суддівської винагороди із застосуванням обмеження, встановленого частиною третьою статті 29 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" (із змінами, внесеними Законом України від 13.04.2020 № 553-IX "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік").

Рішенням Конституційного Суду України від 28.08.2020 № 10-р/2020 визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) положення частин першої, третьої статті 29 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" зі змінами, відновлено право суддів на виплату суддівської винагороди у повному обсязі відповідно до статті 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів". Наразі кількість позовів про визнання протиправними дій щодо нарахування та виплати суддівської винагороди з обмеженнями у період з 18.04.2020 до 28.08.2020 постійно збільшується.

Також судді подавали позови щодо відшкодування з державного бюджету матеріальної шкоди, завданої актом, що визнаний неконституційним, та стягнення недоотриманої суддівської винагороди.

Збільшення кількості справ пов'язано також із прийняттям Конституційним Судом України рішення від 15.04.2020 № 2-р(П)/2020.

Зазначеним рішенням положення підпункту 1 пункту 28 розділу II Закону України від 27.03.2014 № 1166-VII "Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні", яким виключено із Закону України від 07.07.2010 № 2453-VI "Про судоустрій і статус суддів" положення статті 136 щодо виплати судді, який вийшов у

відставку, вихідної допомоги визнано неконституційним, а тому судді, які були звільнені у відставку і не отримали такої вихідної допомоги у період спірних правовідносин звернулися з позовами до суду.

Прийняття рішення Конституційного Суду України від 15.04.2020 № 2-р(П)/2020 також слугувало підставами для звернення до суду про перегляд судових рішень у зв'язку з виключними обставинами відповідно до пункту 1 частини п'ятої статті 361 Кодексу адміністративного судочинства України.

Крім того, судьями у відставці заявлялись позовні вимоги щодо відшкодування з державного бюджету матеріальної шкоди, завданої актом, що визнаний неконституційним.

Однією із категорій судових справ є продовження розгляду справ про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання нарахувати та виплатити суддівську винагороду із розрахунку мінімальної заробітної плати з 1 січня 2017 року, яка становить 3 200 гривень, що зумовлено прийняттям 06.12.2016 Закон України № 1774-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України".

Розглядалися справи щодо скасування наказів про звільнення та поновлення на роботі (або переведення на рівнозначну посаду до іншого суду) працівників апаратів судів, що ліквідуються; щодо здійснення перерахунку суддівського стажу, та виплати суддівської винагороди; щодо перерахунку суддівської винагороди із застосуванням регіонального коефіцієнту; щодо надання довідки для перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці; перерахунку суддівської винагороди згідно з рішенням Конституційного Суду України від 04.12.2018 № 11-р/2018.

Продовжено роботу щодо виконання рішень зобов'язального характеру, що набрали законної сили, але не виконані у встановленому раніше порядку і способом.

ДСА України систематично опрацьовувалися матеріали виконавчих проваджень, боржником за якими є ДСА України, її територіальні органи та суди України, які перебувають на виконанні в органах Державної виконавчої служби та провадження за якими не закрито.

З метою виконання судових рішень зобов'язального характеру, боржником за якими є ДСА України, її територіальні управління та суди України, захисту порушених прав позивачів, та запобігання порушення бюджетного законодавства, ДСА України надавала рекомендації про звернення до судів з заявами про зміну способу і порядку виконання вищезазначених рішень.

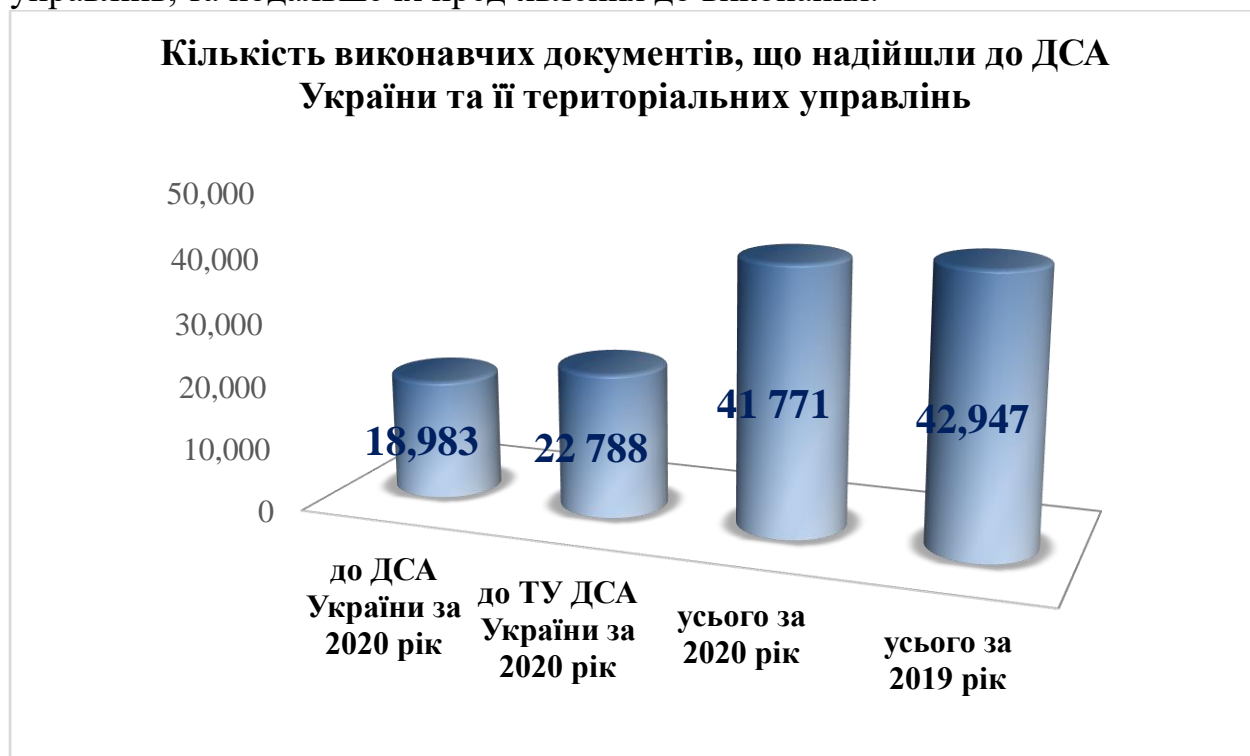
У справах, де задоволено зазначені заяви ДСА України, направлено листи до відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України щодо повернення виконавчих листів стягувачам для пред'явлення їх до ДКС України.

У свою чергу, до ДКС України направлено листи щодо виконання рішень за рахунок коштів бюджетної програми 0501150 "Виконання рішень судів на користь суддів та працівників апаратів судів", головним розпорядником якої є ДСА України.

Ще одним із напрямків роботи ДСА України є виконання рішень судів в частині стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу), за якими з 05.01.2017 ДСА України набула статусу стягувача.

Упродовж 2020 року надійшло 41 771 виконавчий документ (з них до ДСА України 18 983 тис., до територіальних управлінь ДСА України 22 788).

Враховуючи значний обсяг виконавчих документів, що надходять до ДСА України та динаміку їх збільшення наказом ДСА України від 19.03.2020 № 129 затверджено Порядок опрацювання виконавчих документів про стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу), яким визначено механізм опрацювання виконавчих документів про стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу), що надійшли на виконання до ДСА України, її територіальних управлінь, та подальше їх пред'явлення до виконання.

Існують проблеми з виконанням судових рішень, в яких стягувачем виступає ДСА України, а боржником Пенсійний фонд України та його територіальні відділення.

На сьогодні казначейство не здійснює розрахунково-касове обслуговування Пенсійного фонду України, його територіальних органів, адже останні не мають видаткових рахунків, відкритих в органах Казначейства, з яких можливо провести списання коштів.

Крім того, за відсутності у виконавчому документі дати народження боржника - фізичної особи та реєстраційного номера облікової картки

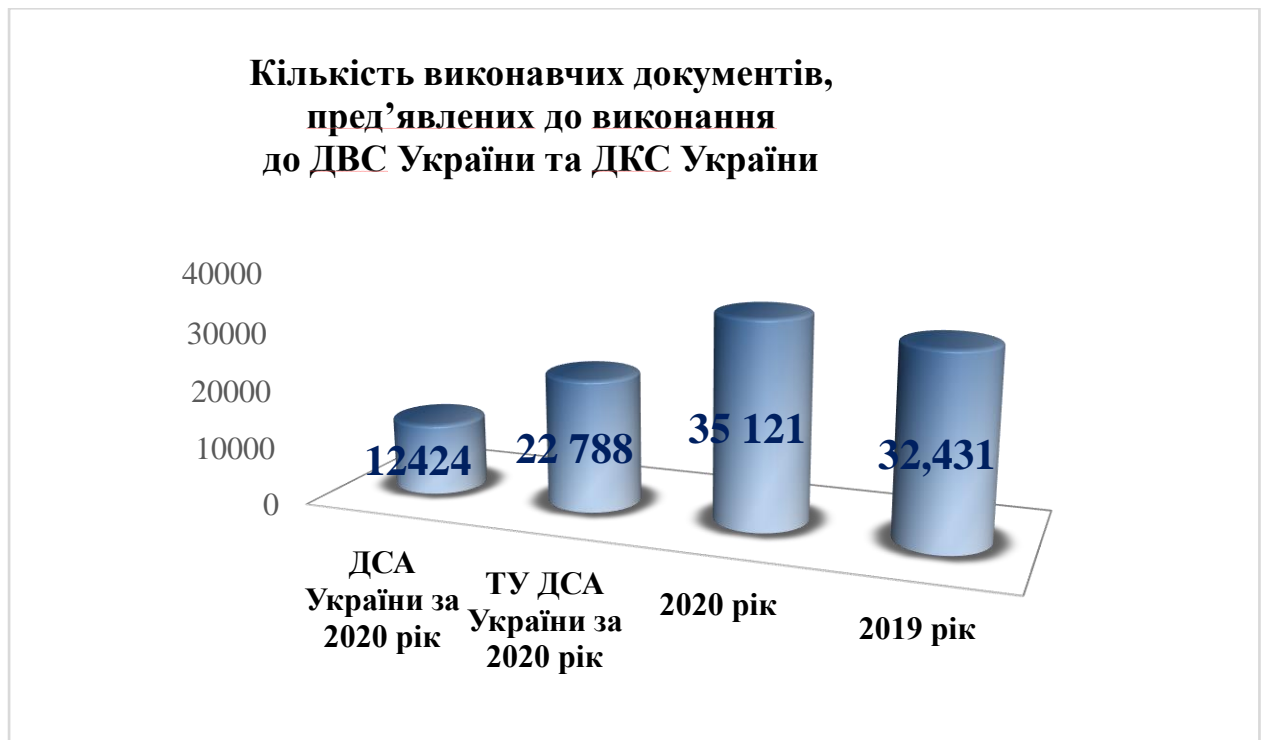

платника податків, органи державної виконавчої служби згідно з пунктом 6 частини першої статті 4 Закону України "Про виконавче провадження" повертають такі виконавчі документи стягувачу без прийняття до виконання.

Також на поштову адресу ДСА України, як стягувача, судами та органами Державної виконавчої служби України направляється значна кількість виконавчих документів, які потребують зміни стягувача на ДСА України та поновлення строку на пред'явлення їх до виконання.

Наявні проблеми щодо стягнення судового збору в дохід держави, боржниками у яких є іноземці за умови відсутності укладеного міжнародного договору з питань міжнародно-правових відносин та правового співробітництва за виконавчими документами.

У 2020 році ДСА України, як стягувачем, пред'явлено до виконання до Державної виконавчої служби України та Державної казначейської служби України 35 212 виконавчих документів, з них її територіальними управліннями пред'явлено до виконання 22 788 виконавчих документів, що також менше, ніж за аналогічний період у 2019 році (32 431 виконавчі документи).

Значну кількість займають первинні та повторно пред'явлені ДСА України виконавчі документи, оскільки повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених статтею 37 Закону № 1404-VIII, не позбавляє його права повторно пред'явити виконавчий документ до виконання протягом строків.

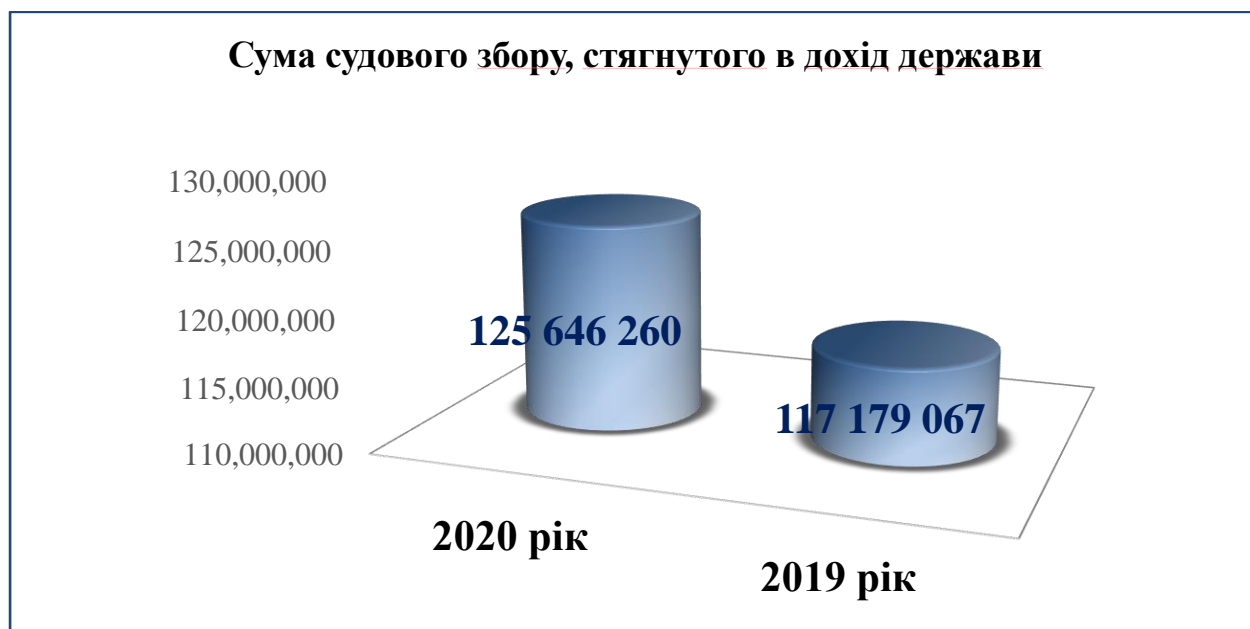
Наразі ДСА України здійснюється, зокрема, претензійно - позовна робота в частині усунення недоліків у вищезазначених виконавчих документах судів та поновлення строку на пред'явлення їх до виконання.

Протягом 2020 року було підготовлено та подано 332 заяви до судів про внесення змін до виконавчих документів, а саме: заміни на належного

стягувача, поновлення пропущених строків для пред'явлення виконавчих документів до виконання та зазначення в виконавчих документах ідентифікаційного коду боржників.

Фактично у 2020 році за рішеннями судів було стягнуто судового збору в дохід держави на загальну суму 125 646 260 грн, що майже на 8,5 мільйонів більше, ніж у 2019 році (117 179 067 грн).

Внаслідок невиконання судових рішень про стягнення судового збору, накладення штрафу (як засобу процесуального примусу) у яких боржником є Пенсійний фонд України та його територіальні органи Державний бюджет України недоотримує понад 40 млн гривень.

На сьогодні існує об'єктивна необхідність вдосконалення законодавства України з метою реалізації конституційного принципу обов'язковості виконання судових рішень та, як наслідок, збільшення надходжень до Державного бюджету України.

10. Нормотворча робота

ДСА України у 2020 році взяла участь в опрацюванні 55 проектів законів України, у тому числі з питань судоустрою і статусу суддів, сплати судового збору, діяльності Служби судової охорони.

Зокрема ДСА України опрацьовано та надано в межах повноважень пропозиції до проектів Законів України:

1) "Про внесення змін до Закону України "Про судовий збір" (щодо сплати судового збору при захисті прав малолітніх та неповнолітніх осіб) (доопрацьований), від 02.03.2020, реєстраційний № 3013;

2) "Про внесення змін до статті 142 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо пенсійного забезпечення та щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці", від 19.12.2019, реєстраційний № 2626;

3) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо удосконалення порядку формування списку присяжних", від 16.01.2020, реєстраційний № 2709-1, та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя", від 16.01.2020, реєстраційний № 2710-1;

4) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці" від 07.02.2020, реєстраційний № 3032;

5) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо удосконалення порядку формування списку присяжних", від 02.01.2020, реєстраційний № 2709, та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя", від 02.01.2020, реєстраційний № 2710;

6) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у зв'язку із запровадженням обліку трудової діяльності працівника в електронній формі";

7) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо удосконалення порядку формування списку присяжних";

8) "Про внесення змін до Закону України "Про судовий збір" щодо забезпечення стабільного виконання законодавства про верифікацію державних виплат", реєстраційний № 3551;

9) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у зв'язку із запровадженням обліку трудової діяльності працівника в електронній формі", від 10.06.2020, реєстраційний № 3624;

10) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо законодавчого врегулювання трудових відносин присяжних суду" (від 22.07.2020 реєстраційний № 3924);

11) "Про внесення змін до Закону України "Про судовий збір";

12) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій суддів" щодо врегулювання окремих питань проходження служби у Службі судової охорони, від 24.07.2020 реєстраційний № 3935;

13) "Про внесення змін до статті 142 Закону України "Про судоустрій суддів" щодо передачі функцій з призначення і виплати щомісячного довічного грошового утримання суддів;

14) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо моніторингу способу життя суддів та з метою приведення його норм у відповідність із рішенням Конституційного Суду України від 27.10.2020 року";

15) "Про внесення змін до статті 5 Закону України "Про судовий збір" (щодо звільнення працівників та профспілок від сплати судового збору при розгляді трудових спорів)" (від 02.09.2020 реєстраційний № 4019);

16) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо моніторингу способу життя суддів та з метою приведення його норм у відповідність із рішенням Конституційного Суду України від 27.10.2020 року" (реєстраційний 4292);

17) "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку із утворенням (ліквідацією) районів", реєстр. № 959-IX від 03.11.2020.

За ініціативою ДСА України підготовлено та подано до Кабінету Міністрів України проект Закону України "Про внесення зміни до статті 55 Бюджетного кодексу України".

Також протягом 2020 року ДСА України опрацьовано та надано в межах повноважень пропозиції до 68 проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, 5 проектів указів Президента України та 14 підзаконних нормативно-правових актів інших державних органів.

За ініціативою ДСА України підготовлено та подано проект змін до Положення про ДСА України та проект наказу "Про внесення змін до Примірних правил пропуску осіб до будинків (приміщень) судів, органів та установ системи правосуддя та на їх територію транспортних засобів".

Таким чином, за звітний період ДСА України було опрацьовано 142 проекти нормативно – правових актів, що надійшли на погодження до ДСА України та ініційованих ДСА України, тоді як у 2019 році опрацьовано та підготовлено пропозиції до 71 нормативно-правових акту.

Крім того, ДСА України, у межах повноважень, постійно надавалися роз'яснення у вигляді інформаційних листів та методичних рекомендацій з питань застосування окремих положень чинного законодавства з питань судоустрою і статусу суддів, виконання судових рішень, забезпечувалося надання матеріалів судової практики, необхідних для використання в роботі територіальними управліннями ДСА України.

11. Робота, пов'язана з опрацюванням документів, передбачених Законами України "Про очищення влади", "Про запобігання корупції"

ДСА України є одним з органів перевірки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання реалізації Закону України "Про очищення влади" від 16 жовтня 2014 року № 563 та проводить перевірку відомостей щодо заборон, які можуть бути застосовані за критеріями, визначеними частинами третьою, п'ятою – сьомою статті 3 Закону України "Про очищення влади".

Крім того, ДСА України є одним з органів перевірки достовірності відомостей щодо незастосування до осіб заборон, передбачених Законом України "Про запобігання корупції".

За 2020 рік до ДСА України на опрацювання надійшло та опрацьовано 2 848 запитів про перевірку відомостей, передбачених Законом України "Про запобігання корупції" та 24 запити про перевірку достовірності відомостей щодо незастосування до особи

заборон, передбачених Законом України "Про очищення влади", тоді як у 2019 році 2 025 та 2 запити відповідно.

На всі запити надано відповіді у встановлений законом строк.

12. Міжнародне співробітництво та інформаційно-аналітична діяльність

Міжнародне співробітництво є одним із важливих напрямків діяльності ДСА України, що спрямований на реалізацію основних завдань, зокрема надання підтримки в організаційному забезпеченні діяльності судів, передусім на впровадження електронного суду, покращення доступу громадян до правосуддя, проведення правоосвітніх заходів, навчання працівників апаратів судів.

ДСА України є однією з учасниць низки програм і проектів за фінансової підтримки Європейської Комісії (ЄК)/Ради Європи (РЄ), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Міністерства міжнародних справ Канади, інших, котрі фінансуються партнерами з розвитку й направлені на підтримку реформування судової системи в Україні.

Упродовж 2020 року ДСА України співпрацювала з міжнародними проектами та організувала низку заходів за різними напрямкам діяльності. Оскільки встановлений Кабінетом Міністрів України з 12 березня по 31 грудня 2020 року на усій території України карантин обмежив традиційні методи роботи, то більший наголос був зроблений на реалізацію дистанційних заходів з міжнародного співробітництва.

Діяльність судів в умовах пандемії COVID-19 у 2020 році стала справжнім викликом для судової системи.

Міжнародні проекти, з якими співпрацює ДСА України, швидко адаптувались до нових реалій та продовжили надавати підтримку в організаційному забезпеченні діяльності органів правосуддя.

Оскільки важливим постало питання саме обміну досвідом українських та міжнародних судів щодо діяльності в умовах пандемії COVID-19, то партнерами оперативно організовано та проведено низку таких заходів. Завдяки тому, що всі заходи проводились в режимі відеоконференції, то охоплено значну кількість представників судових органів з усієї України.

З квітня 2020 року експертами Проекту ЄС "Право-Justice" проведено онлайн-вебінар на тему: "Ефективність команди під час дистанційної роботи".

У березні 2020 року експертами українсько-канадського Проекту підтримки судової реформи перекладено на українську мову та поширено серед судів України матеріали щодо канадського досвіду організації роботи судів в умовах пандемії COVID-19.

Протягом 2020 року ДСА України спільно з українсько-канадським Проектом підтримки судової реформи проведено в режимі відеоконференції вебінари:

7 травня на тему: "Діяльність судів в умовах епідемії коронавірусу: заходи із забезпечення безпеки людей та безперервності здійснення правосуддя", в якому взяли участь 26 представників судової влади;

3 червня на тему: "Забезпечення безперервного здійснення правосуддя в умовах епідемії коронавірусу: канадський та український досвід", в якому взяли участь 32 представника судової влади України.

У період з вересня по листопад у рамках реалізації Проекту "Використання електронних засобів під час карантинних заходів, спричинених COVID-19 в судочинстві, та адміністрування судом в Україні", Верховним Судом Латвії, Судовою адміністрацією Латвії спільно з Верховним Судом та ДСА України проведено чотири семінари для суддів та працівників апарату судів. Під час семінарів учасники ознайомились з досвідом роботи під час пандемії COVID-19 латвійських судів щодо: використання електронних рішень; організації судових процесів та роботу суддів, практики судів під час розгляду справ, пов'язаних із судовим контролем за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні; адміністрування роботи суду (регламент віддаленої роботи, прийом відвідувачів, віддалений зв'язок із пресою тощо). Крім того, представники українських судів поділились своїм досвідом з колегами.

15 жовтня 2020 року відбувся онлайн захід з фахового обміну досвідом на тему: "Розбудова е-юстиції в Німеччині та Україні", в якому взяли участь судді Німеччини та України, представники ДСА України. Під час заходу обговорено правові, організаційні засади та стан запровадження е-юстиції в Україні, у федеральній землі Північний Рейн-Вестфалія та в Німеччині в цілому.

Програмою USAID "Нове правосуддя" розроблено експертні рекомендації для судів щодо комунікації з громадськістю та медіа в умовах пандемії, а також із залученням національних та міжнародних комунікаційних експертів проведено вебінар на тему кращих практик судів щодо комунікації в умовах пандемії.

З метою захисту життя та здоров'я суддів, працівників апарату суду та відвідувачів суду від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, міжнародними проектами протягом 2020 року судам надавалась донорська допомога у вигляді забезпечення засобами індивідуального захисту та дезінфекції:

протягом квітня – травня 2020 року в межах реалізації Ініціативи

"Модельні суди" Проект ЄС "Право-Justice" здійснив закупівлю та передав усім шести модельним судам засоби індивідуального захисту та дезінфекції (тришарові захисні маски, безконтактні інфрачервоні термометри, безконтактні дезінфектори для рук, антисептики для рук) на загальну суму 260 222,52 грн;

у травні 2020 року українсько-канадським Проектом підтримки судової реформи закуплено засоби індивідуального захисту (автоматичні диспенсери, маски, рукавички) для судів Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Хмельницької областей на суму 785 566,00 грн;

у рамках реалізації Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН) "Ефективне врядування і залучення громадян у східній Україні" закуплено та передано 66 п'ятилітрових бутлів дезінфікуючих засобів (46 одиниць Територіальному управлінню ДСА України в Донецькій області, 20 одиниць Територіальному управлінню ДСА України в Луганській області) для місцевих загальних судів Донецької та Луганської областей.

Партнерами з розвитку протягом 2020 року надавалась ДСА України допомога з питань впровадження електронного суду.

Проект ЄС "Право-Justice" надавала ДСА України координаційну та технічну підтримку подальшого впровадження ЄСІТС.

За підтримки Програми USAID "Нове правосуддя" розроблено онлайн-платформу "Пошук рішень", що містить елементи онлайн вирішення спорів, з метою подальшого

пілотування роботи таких систем в Україні. За допомогою онлайн-платформи "Пошук рішень" користувачі зможуть: отримати систематизовану правову інформацію, що автоматично адаптуватиметься під обставини кожної конкретної справи, про шляхи вирішення спорів: щодо незначних порушень правил дорожнього руху, розлучення (розірвання шлюбу) за умови згоди обох сторін, а також стягнення аліментів на дітей; прийняти поінформоване рішення щодо подальших дій; на основі зразків підготувати відповідні документи (заяви та інші) для звернення до суду або іншого органу в залежності від обраного способу вирішення спору; подати документи до суду за допомогою електронного цифрового підпису.

Експертами Програми USAID "Нове правосуддя" проведено низку вебінарів з метою популяризації онлайн-вирішення спорів

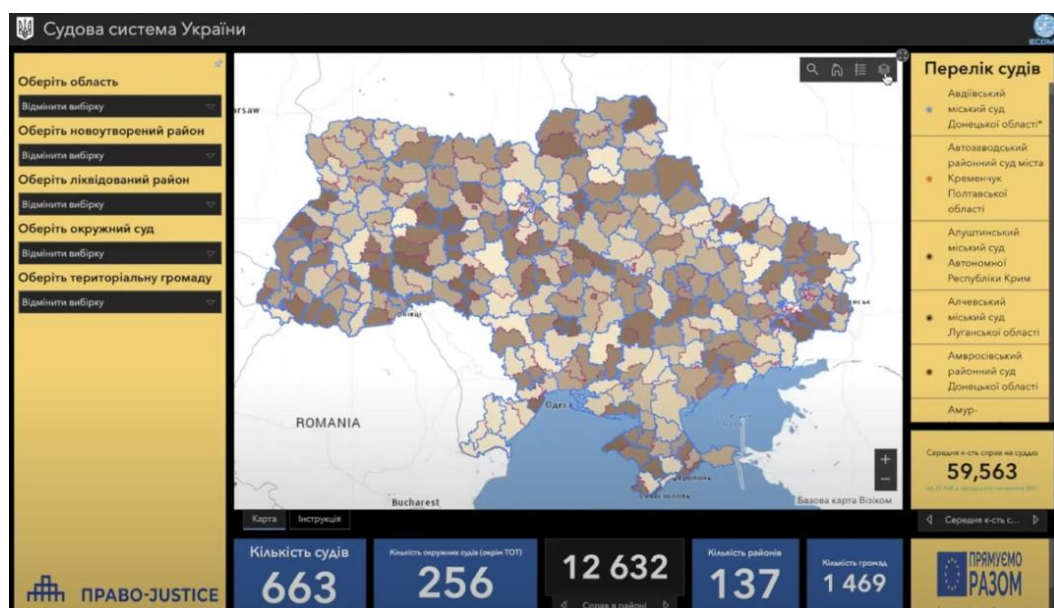
Проект ЄС "Право-Justice" сприяє розвитку верховенства права в Україні у відповідності до європейських стандартів та кращого міжнародного

досвіду, а також співпрацює з бенефіціарами задля вдосконалення організації роботи судів та досягнення позитивних результатів судової реформи, яка триває в Україні. Одним із напрямків співпраці Проекту ЄС "Право-Justice" та ДСА України є оптимізація діяльності судових установ.

У 2020 році Проект поводить роботу над створенням інтерактивної мапи України, що міститиме інформацію про розташування судів першої інстанції відносно нового районування України.

22 травня в режимі відеоконференції відбувся круглий стіл на тему: "Реформа оптимізації судів в Україні: поточний стан та перспективи. Презентація Концепції переваг реорганізації судів". Під час заходу був представлений звіт експертів Проекту "Право-Justice" "Реорганізація системи судів: переваги".

З метою створення інтерактивної мапи ДСА України у вересні 2020 року надала Проекту "Право-Justice" інформацію щодо: реквізитів місцезнаходження діючих місцевих загальних судів України; реквізитів місцезнаходження новоутворених окружних місцевих судів (відповідно до Указів Президента України № 449/2017, № 450/2017, № 451/2017); статистичну інформацію щодо середньомісячного надходження справ за 2019 рік в розрізі місцевих загальних судів.

25 листопада в режимі відеоконференції Проектом "Право-Justice" проведено круглий стіл "Оптимізація системи судів в Україні: на шляху до 2022" за участі представників органів судової влади. Під час заходу презентовано інтерактивну мапу візуалізації мережі загальних місцевих судів України. Крім того, експертами Проекту "Право-Justice" представлено дорожню карту проведення реформи об'єднання судів та бачення щодо потенціалу оптимізації судів в Україні. Експерти Проекту "Право-Justice" поділились досвідом запровадження прогресивних європейських практик оптимізації мережі судів, а також озвучили переваги від оптимізації для судової системи, влади та користувачів суду.

У співпраці з партнерами розвитку у 2020 році здійснені заходи з поліпшення доступу громадян до приміщень судів та до інформації про суд, проведено ряд правоосвітніх заходів.

У межах Проекту ЄС "Право-Justice" у 2020 році продовжена реалізація Ініціативи "Модельні суди". Кращий європейський досвід із судового адміністрування запроваджується у визначених модельними судах: Вишгородському районному суді Київської області, Галицькому районному суді міста Львова, Ковельському міськрайонному суді Волинської області, Краматорському міському суді Донецької області, Корольовському районному суді міста Житомира, Лозівському міськрайонному суді Харківської області. Досвід модельних судів буде поширений на всі українські суди.

Над створенням стандартів, що впроваджуються в модельних судах працює робоча група, котра складається з експертів та представників Вищої ради правосуддя, Ради суддів України та ДСА України. Всі напрацьовані стандарти та рекомендації включені до посібника "брендбуку", який містить: поради щодо покращення функціонування суду, обґрунтування проведення робіт, пов'язаних із реконструкцією, перебудовою та/або переплануванням, утриманням приміщень діючих судів або побудовою нових приміщень; стандарти, які сприятимуть високоякісному розвитку мережі судів та

інвестиційної стійкості; основи загальної гармонізації робочих процесів та процедур, які впроваджуються у судах; макети інформаційних (навігаційних) табличок та інструкцію щодо їх виготовлення та використання. Онлайн-версію посібника "Модельні рішення для судів" (брендбук) презентовано 20 лютого на міжнародній практичній конференції у місті Харків.

Протягом 2020 року експертами Проекту ЄС "Право-Justice":

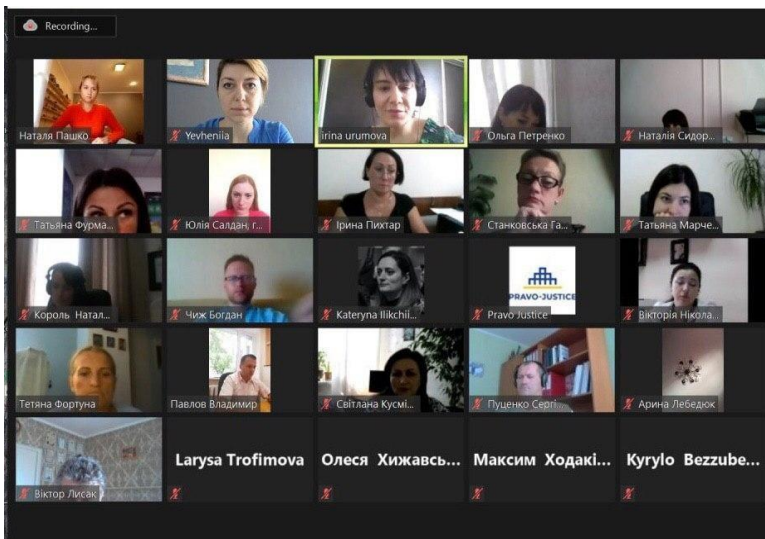
розроблено стандартну операційну процедуру № 1 "Ознакування приміщень у суді" та "Візуальна система навігації для українських судів (Гайдлайн)", які визначають загальні правила та порядок ознакування приміщень у суді за допомогою інформаційних табличок з огляду на кращі міжнародні практики, стандарти щодо їх інклюзивності, регламентують зміст, дизайн і пріоритетну кольорову гаму;

розроблено стандартну операційну процедуру № 2 "Організація та функціонування інтегрованої рецепції суду", яка визначає загальні правила, порядок організації та функціонування інтегрованої рецепції суду. Її презентація відбулась 11 вересня під час засідання Проектної Ради;

розроблено стандартну операційну процедуру № 3 "Служба підтримки вразливих користувачів судових послуг", що визначає загальні правила, порядок організації та функціонування Служби підтримки вразливих користувачів судових послуг;

у липні-серпні 2020 року проведено навчальний курс "Підготовка тренерів з організації послуг для вразливих категорій користувачів суду". Навчання пройшли 36 учасників з різних структур

(апарат суду, прокуратура, національна поліція, громадський сектор тощо), які отримали сертифікати про здобуття кваліфікації тренера;

розпочато реалізацію проекту "Служба волонтерів у судах" з метою впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду. У співпраці із Координаційним центром надання правової допомоги впроваджується служба волонтерських послуг у Лозівському міськрайонному суді Харківської області та Малиновському районному суді міста Одеси.

Вказані суди залучають менторів-наставників та будь-яких інших релевантних партнерів, які проводять навчання кандидатів та статус волонтера, а також навчають їх техніці безпеки та деяким аспектам роботи суду. Розроблено концепцію навчального онлайн-курсу "Служба волонтерів у судах";

виготовлено 7 анімаційних відео, які "простою мовою" пояснюють користувачам суду про судову систему: "Що таке судова система України", "Судове засідання: учасник та правила поведінки", "Судова повістка", "Неявка у судове засідання", "Е-суд", "Про Ініціативу "Модельні суди", "Медіація";

розроблено інформаційний буклет "Пам'ятка потерпілого у кримінальному провадженні", який окрім базових рекомендацій, містить алгоритм дій у випадку вчинення щодо особи кримінального правопорушення та доступно роз'яснює процедуру отримання статусу потерпілого, куди звертатись за безоплатною правовою допомогою. Проектом ЄС "Право-Justice" виготовлено дві тисячі примірників буклетів та направлено до шести модельних судів для поширення серед відвідувачів суду. Крім того, електронний макет інформаційного буклету поширено серед судів для розміщення на інформаційних стендах у приміщеннях і веб-сайтах.

Рада суддів України рішенням від 24 вересня 2020 року № 57 затвердила проміжний звіт за результатами реалізації Ініціативи "Модельні суди" Проекту ЄС "Право-Justice" та рекомендувала головам та керівникам апаратів судів за наявності технічної можливості забезпечити ретранслявання в робочий час відеороликів про судову систему України у зонах загального користування суду, використовувати у роботі стандартну операційну процедуру "Ознакування приміщень судів".

Проектом ЄС "Право-Justice" в 2020 році виготовлено 380 інформаційних табличок, 130 бейджів та передано до Краматорського міського суду Донецької області, Корольовського районного суду міста Житомира, Лозівського міськрайонного суду Харківської

області. Наразі проводиться робота із виготовлення інформаційних табличок для решти модельних судів та судів/установ, що розміщені з ними в одному приміщенні та виявили бажання впровадити модельне рішення щодо ознакування.

За підтримки Програми USAID "Нове правосуддя" ДСА України спільно з Радою суддів України реалізовано проект "Зручний суд". Розроблено більше 20 макетів інформаційних матеріалів (плакатів, буклетів, бланків заяв) для інформаційних стендів та веб-сайтів судів про організацію роботи суду, права і обов'язки учасників судових процесів та журналістів та послуги, що надаються судами та дотичними до системи правосуддя установами. Рада суддів України рішенням від 24 вересня 2020 року № 57 затвердила звіт про реалізацію проекту "Зручний суд" та рекомендувала головам та керівникам апаратів судів використовувати розроблені макети інформаційних матеріалів для друку та розміщення на інформаційних стендах у приміщеннях судів та веб-сайтах судів. Протягом 2020 року інформаційні дошки із відповідними матеріалами впроваджені у трьох пілотних судах: Голосіївському, Святошинському та Деснянському районних судах міста Києва.

За підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН) в рамках реалізації Програми "Ефективне врядування і залучення громадян у східній Україні":

виготовлено плакати, які розміщені в приміщеннях місцевих загальних судів Донецької та Луганської областей. Плакати містять інформацію про можливість позасудового врегулювання спору за участі судді та коротку інформацію про те, як саме отримати інформацію про цю можливість;

з метою підвищення рівня обізнаності населення про існуючі судові сервіси, які наразі не є розповсюдженими серед користувачів судових послуг, виготовлено 25 відеороликів, які будуть демонструватись у громадських місцях. При цьому, роль доповідачів у відеоролику виконують судді, що працюють на території Донецької, Луганської областей та у Верховному Суді. Текст відеороликів виконаний неюридичною мовою (із мінімальним використанням спеціальних термінів);

організовано проведення дослідження фактичного шляху до правосуддя тих людей, які на сході України встановлюють юридичні факти народження та смерті на непідконтрольних уряду України територіях, намагаються отримати компенсацію за зруйноване внаслідок збройного конфлікту житло, стали

жертвами домашнього насильства, або підтверджують свій трудовий стаж. Мета дослідження – з'ясувавши, чим фактичний шлях відрізняється від того, що закріплений у законодавстві, запропонувати можливі рішення для виявлених проблем. Дослідження охоплює всі етапи відновлення порушеного права від моменту порушення до його поновлення.

За підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН) в рамках реалізації Програми "Посилення національної та місцевої спроможності для ефективного забезпечення безпеки, правосуддя та послуг з реінтеграції на постраждалих внаслідок конфлікту територіях України" проводиться дослідження доступності судових справ та архівних матеріалів місцевих управлінь юстиції, Державної міграційної служби, Державної служби України з питань праці та Пенсійного фонду України, що залишилися на непідконтрольних уряду України територіях Донецької та Луганської областей. Дане дослідження спрямоване на виявлення проблем, з якими стикаються громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства при реалізації своїх прав, пов'язаних з необхідністю звернення до документів державних органів, що залишилися на непідконтрольній уряду України території.

Програмою USAID "Нове правосуддя" продовжено реалізацію трьох пілотних проектів розвитку перших в Україні громадських центрів сприяння доступу до правосуддя - відомої в світі ефективної моделі співпраці судової гілки влади з широкими колами громадськості. Громадські центри сприяння доступу до правосуддя з 2019 року працюють в містах Чугуєві (Харківська область), Татарбунарах (Одеська область) та Одесі. В першому півріччі 2020 року створено ще два нових – в м. Білій Церкві Київської області та в м. Чернігові. Пілотні проекти створення та розвитку громадських центрів сприяння доступу до правосуддя виконуються за грантової підтримки Програми USAID "Нове правосуддя" громадськими організаціями у співпраці з органами судової та виконавчої влади, а також з органами місцевого самоврядування. Послуги громадських центрів сприяння доступу до правосуддя включають первинну правову допомогу, перенаправлення, альтернативне вирішення спорів (медіація). В умовах пандемії COVID-19 громадські центри сприяння доступу до правосуддя, серед інших послуг, надають правові консультації в дистанційному режимі.

Громадським центрам сприяння доступу до правосуддя надається технічна, консультаційна та грантова підтримка, постійно проводиться моніторинг їх діяльності.

За перше півріччя 2020 року проведено сім навчальних заходів для громадських центрів сприяння доступу до правосуддя в дистанційному режимі, в яких взяли участь понад 100 представників громадських центрів

Медіатори

- ✓ Навчання (40 годин)
- ✓ Фактичний досвід р медіатором
- ✓ Розробка програми наставництва
- ✓ Фактичний досвід проведення медіації у певній категорії справ

сприяння доступу до правосуддя та їх партнерів – місцевих судів, спільноти медіаторів, представників органів місцевого самоврядування, центрів безоплатної правової допомоги та ін.

За підтримки Програми USAID "Нове правосуддя" в рамках грантової програми, Регіональний благодійний фонд "Право і Демократія" проведено серію з 8 навчальних семінарів для судових перекладачів жестової мови (перекладачів-дактилологів) щодо покращення їх знань з юридичної термінології та судових процедур, підготовлено та передано в УТОГ путівник "Статус перекладача жестової мови у судовому процесі", а також розроблено та направлено до Комітету з правових питань ВРУ рекомендації щодо покращення статусу перекладача жестової мови в судах та доступу до правосуддя людей які мають порушення слуху та мови. Проведено круглий стіл з представлення результатів проекту з покращення рівня правової обізнаності перекладачів жестової мови про судові послуги та процедури залучення.

З питань доступу до правосуддя в Донецькій та Луганській областях ДСА України співпрацює з Програмою Розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (далі – ПРООН).

У рамках реалізації програми ПРООН "Посилення національної та місцевої спроможності для ефективного забезпечення безпеки, правосуддя та послуг з реінтеграції на постраждалих внаслідок конфлікту територіях України" у 2020 році було завершено третю хвилю опитування "Безпека та правосуддя в Україні" в Донецькій, Луганській та Запорізькій областях. Ці дані використовуються для розуміння суспільних потреб, обізнаності, ставлення та досвіду громадян у питаннях правосуддя та забезпечення безпеки на сході України. Результати опитування допоможуть міжнародній спільноті донорів, уряду і громадянському суспільству не лише виявити суспільні потреби, але й належним чином пристосувати свої заходи та виступити на захист реформ і змін, орієнтованих на потреби громадян.

У рамках реалізації програми ПРООН "Ефективне врядування і залучення громадян у східній Україні" протягом 2020 року проведено:

PR-кампанію з судової медіації – надруковано 70 плакатів, що рекламують можливість врегулювання спору за участі судді. Плакати розповсюджено по місцевих загальних судах Донецької та Луганської областей;

комплексне правове мапування чотирьох видів судових справ, метою завдання є проведення комплексного мапування процесів, починаючи зі звернення до місцевих центрів правової допомоги, адвокатів, поліції, судів та державних виконавців до повного відновлення прав на прикладах наступних правових шляхів: 1) встановлення юридичних фактів народження та смерті (непідконтрольна територія України); 2) отримання компенсації за зруйновану власність (житло) в ході конфлікту у східній частині України; 3) домашнє насильство (на прикладах правозастосування статті 1261 КК України, статей 3501 – 3508 ЦПК України) з точки зору осіб, що постраждали від гендерно зумовленого насильства; 4) підтвердження трудового стажу (непідконтрольна територія України).

ДСА України співпрацювала з партнерами розвитку в напрямку забезпечення безпеки в приміщеннях суду.

З метою покращення системності роботи з поширення кращих судових практик та послуг за підтримки українсько-канадського Проекту підтримки судової реформи 4 березня у місті Одеса проведено тренінг з

питань готовності до надзвичайних ситуацій і забезпечення безперервної роботи суду, в якому взяли участь 36 представників судових органів. На тренінгу обговорювалися порядок дій та засоби безпеки у надзвичайних ситуаціях; механізми впровадження плану забезпечення безперервної діяльності суду, його оновлення і перевірки дієвості.

У межах реалізації Ініціативи "Модельні суди" експертами Проекту ЄС "Право-Justice" в 2020 році здійснено ряд заходів:

проведено дослідження стану особистої безпеки працівників судової системи шляхом всеукраїнського онлайн опитування "Особиста безпека суддів та працівників апарату суду" та розроблено посібник з низкою практичних рекомендацій "Особиста безпека суддів та працівників апарату суду", який презентовано 11 вересня під час засідання Проектної Ради;

тренерами ВГО "Всеукраїнська рада реанімації" проведено вісім одноденних тренінгів, під час яких 100 представників модельних судів та Служби судової охорони опанували навички роботи з дефібрилятором, проводили серцево-легеневу реанімацію, а також вивчали основні кроки при наданні домедичної допомоги;

проведено онлайн-вебінари для представників судової гілки влади та Служби судової охорони на теми: "Особиста безпека суддів та працівників апарату суду", "Доступ до правосуддя для вразливих груп користувачів суду", "Цифрова безпека: як не потрапити в пастку інформаційних технологій", "Особиста безпека суддів та працівників апарату суду натранспорті", клієнтоорієнтований суд: кращі практики", "Судова безпека в умовах порушення громадського порядку";

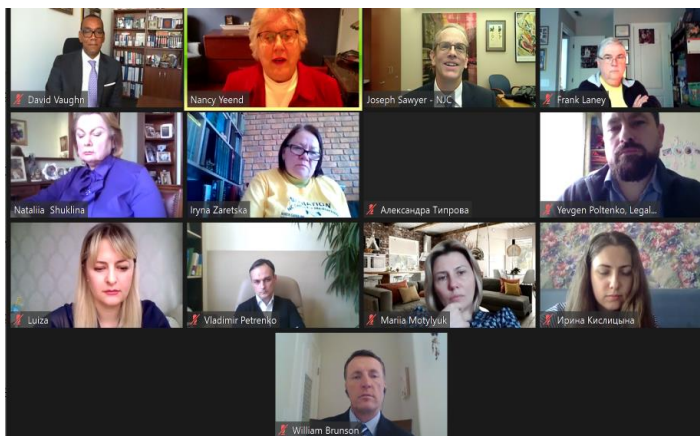
розпочато процес підготовки до закупівлі безпекового обладнання для модельних судів, загальною за

плановою сумою 9 млн. грн. Проектом утворені відповідні робочі групи до складу яких входять представники ДСА України, територіальних управлінь ДСА України, Служби судової охорони, модельних судів. Передбачається закупівля наступного безпекового обладнання: рентгенівський сканер багажу, посилок; вертикальний метало детектор на вході для перевірки відвідувачів суду та його встановлення; портативний метало детектор (із зарядною станцією); обладнання для встановлення контролю входу до приміщення та його встановлення; обладнання для здійснення пропуску до будівлі суду за допомогою магнітних карток, його встановлення та інсталяція програмного забезпечення; інспекційні дзеркала для огляду автомобілів.

У співпраці з партнерами розвитку проведено заходи з удосконалення процесу залучення громадян в якості присяжних до здійснення правосуддя.

Програмою USAID "Нове правосуддя" спільно з КМЄС було проведено

регіональні дискусії із правничою спільнотою на базі відповідних судів у Львові та в Одесі щодо законопроектів із впровадження класичного суду присяжних в Україні та на їх основі напрацьовані експертні рекомендації до законопроектів.

Проведено вебінар для суддів на тему "Особливості організації та ведення судового

процесу за участі присяжних" із залученням викладачів Національного суддівського коледжу США.

Експертами Програми USAID "Нове правосуддя" розроблено проект Дорожньої карти для ДСА України на впровадження класичної моделі суду присяжних в Україні та проведено експертний аналіз трьох пакетів законопроектів, зареєстрованих у Верховній Раді України, на впровадження класичного суду присяжних в Україні.

За результатами дослідження робочих процесів діяльності ДСА України, проведеного в 2019 році в співробітництві з українсько-канадським Проектом підтримки судової реформи, в 2020 році оптимізовано деякі робочі процеси діяльності ДСА України. Результатами оптимізації робочих процесів стало: вивільнення робочого часу працівників на виконання інших завдань, ріст продуктивності праці працівників, значне скорочення витрат матеріальних та людських ресурсів, зменшення кількості допущених помилок.

Протягом 2020 року постійно діюча робоча група з метою оптимізації робочих процесів у ДСА України, утворена наказом Голови ДСА України від 17 грудня 2019 року № 1175, напрацьовувала пропозиції щодо детальних описів спрощення робочих процесів, що були визначені спільно з українсько-канадським Проектом підтримки судової реформи, як такі, що потребують вдосконалення; проводила роботу з визначення всіх процесів, що виконуються в ДСА України та потребують реорганізації.

У червні канадськими експертами було підготовлено Посібник "Реорганізація робочих процесів: Довідник з методів і інструментів удосконалення і оптимізації діяльності".

Удосконалення внутрішніх процесів діяльності дозволить не лише оптимізувати роботу в ДСА України, а й поширити позитивний практичний досвід на всю судову систему України.

Окрім зазначених напрямків ДСА України співпрацювала з міжнародними донорськими організаціями з інших питань.

Результатом продуктивного співробітництва із проектами міжнародної технічної допомоги є позитивний вплив на вирішення важливих завдань, які сьогодні означені перед ДСА України. Отриманий досвід, підписані угоди й досягнуті домовленості та їх реалізація дозволяють створити дієву систему організаційного та матеріально-технічного забезпечення діяльності органів системи правосуддя в Україні.

13. Організаційне забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування

Одним із напрямків роботи ДСА України відповідно до статті 134 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" є забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування.

Діяльність органів суддівського самоврядування сприяє створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджує незалежність суду, забезпечує захист суддів від втручання в судову діяльність, а також підвищує рівень роботи з кадрами в системі судів.

Протягом 2020 року ДСА України організовано та забезпечено проведення 16 засідань Ради суддів України, на яких прийнято 74 рішення та 13 засідань робочих груп Ради суддів України, тоді як у 2019 році - 13 засідань Ради суддів України, на яких прийнято 103 рішення; 15 засідань робочих груп Ради суддів України, а також XVII позачергового з'їзду суддів України.

До засідань Ради суддів України підготовлено питання, що стосувалися забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади; зміцнення незалежності судів та суддів, захисту від втручання в їх діяльність; фінансування, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення судів; здійснення контролю за організацією діяльності судів та інших органів у системі правосуддя; нормативного забезпечення функціонування Автоматизованої системи документообігу суду в судах; організації роботи з інформаційного наповнення і функціонування

офіційних веб-сайтів судів на офіційному веб-порталі судової влади України та інших питань організації діяльності судів.

Протягом 2020 року ДСА України забезпечено організацію та проведення:

семи засідань робочої групи Ради суддів України з оновлення положень Кодексу суддівської етики та підготовки коментаря до Кодексу суддівської етики. Підготовлено узагальнення пропозицій до проекту Кодексу суддівської етики, що надсилали місцеві, апеляційні, касаційні суди у складі Верховного Суду, Вищий антикорупційний суд, Асоціація розвитку суддівського самоврядування, Асоціація господарських судів України, Національна асоціація адвокатів України, Всеукраїнська асоціація суддів у відставці, Асоціація адміністративних судів для опрацювання робочою групою;

шести засідань робочої групи з оновлення Правил поведінки працівника суду, затверджених рішенням Ради суддів України від 6 лютого 2009 року № 33.

Протягом 2020 року забезпечено участь членів Ради суддів України у низці міжнародних заходів: зокрема, в круглих столах "Судові витрати в Україні в контексті забезпечення доступу до правосуддя", "Потреби судових інституцій України в зв'язку з пандемією COVID-19 та потенційна допомога з боку Агентства США з міжнародного розвитку USAID", "Особливості роботи суду в період пандемії: організаційні заходи та питання санітарно-епідеміологічної безпеки", у першому фаховому обговоренні - національній дискусії "Доступ до правосуддя: реалії та перспективи", у фаховому обговоренні Щорічної доповіді Вищої ради правосуддя "Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні за 2019 рік", з питань конфлікту інтересів у суддівській діяльності, у презентаціях результатів опитування "Особиста безпека судів та працівників апарату суду", яке здійснювалося командою експертів Проекту Європейського Суду "Право- Justice" в рамках Ініціативи "Модельні Суди"; досліджень "Медіавідкритість судів України-2019", "Зручне ознакування як складова клієнтоорієнтованості суду", обговоренні результатів соціологічного дослідження щодо ставлення громадян України до судової системи, оцінки ними різних аспектів діяльності судів.

Також забезпечено участь членів Ради суддів України у консультативних та робочих зустрічах, фахових дискусіях, спільних нарадах, засіданнях Проектних рад проектів міжнародної технічної допомоги, засіданні робочої групи з питань цифровізації правосуддя та суміжних правових інститутів в Україні Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, засіданні Постійної комісії Вищої ради правосуддя з питань ЄСІТС, VIII Міжнародного судово-правового форуму, робочої групи із оновлення індексу гендерної чутливості судової влади, що був розроблений у 2018 році тощо.

Організовано засідання Комітету Ради суддів України з питань комунікації з міжнародними організаціями за участі міжнародних експертів Проекту ЄС "Право-Justice" та програми USAID "Нове правосуддя".

Протягом 2020 року забезпечено опрацювання 363 (в 2019 році – 340) звернень (скарг) та 3 546 (в 2019 році – 4 452) листів, що надійшли до Ради суддів України.

14. Зв'язки з громадськістю та ЗМІ

Відкритість у підготовці та прийнятті управлінських рішень органами публічної влади є основою довіри суспільства до влади, створення її позитивного іміджу. Відкритість і прозорість у діяльності ДСА України як єдиного державного органу в системі правосуддя, що здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом, та Ради суддів України як найвищого органу суддівського самоврядування, серед інших повноважень, визначених законом, передбачає можливість взаємодії громадян, їхніх об'єднань, юридичних осіб, засобів масової інформації, громадських організацій, суддів і судових установ у формуванні та реалізації державної політики щодо доступу до повної, об'єктивної, достовірної інформації про діяльність органів судової влади.

З метою реалізації принципів відкритості та прозорості діяльності, а також гармонізації відносин судової влади та суспільства, забезпечення оперативного та об'єктивного висвітлення у ЗМІ діяльності органів судової влади, ДСА України здійснювався ряд заходів, що суттєво сприяли розвитку комунікаційного сегменту судової влади.

Зокрема, висвітлення діяльності ДСА України та Ради суддів України здійснюється через їх офіційні веб-сайти. Крім того, забезпечувалась трансляція засідань Ради суддів України, а також висвітлення в режимі онлайн судових засідань з розгляду суспільно-значущих справ.

Так, у 2020 році на офіційному веб-сайті ДСА України було розміщено 162 інформаційних повідомлення, а на сайті Ради суддів України – 130. Офіційні повідомлення також дублювалися на офіційних сторінках органів у соціальній мережі Facebook та регулярно використовувалися національними друкованими виданнями та інтернет-ресурсами. Також на офіційному веб-сайті ДСА України розміщено нормативно-правові акти, фінансову звітність, відкриті дані, звіти про доступ до публічної інформації та інше. Загалом на офіційних веб-сайтах ДСА України, Ради суддів України розміщено близько 2 500 документів інформаційного та статистичного характеру.

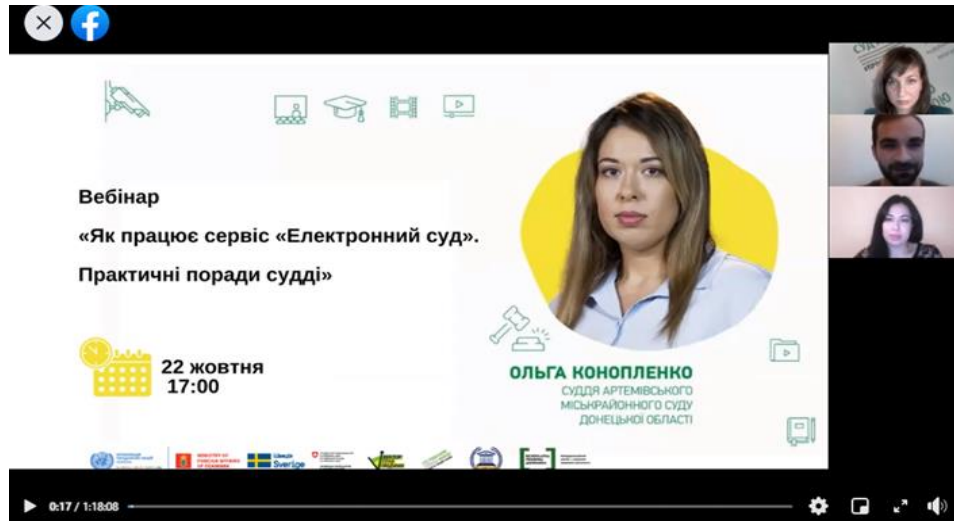
Сторінки ДСА України та Ради суддів України на Facebook є верифікованими. Сторінка ДСА України має 11 130 офіційних підписантів, сторінка Ради суддів України 7 675.

Протягом 2020 року на каналі YouTube Ради суддів України розміщено дев'ять (у 2019 році – 19) відеосюжетів та телепрограм, які готувалися в регіонах і стосувалися діяльності Ради суддів України та ДСА України, а також відкриті трансляції засідань Ради суддів України.

Висвітлення діяльності ДСА України та Ради суддів України систематично здійснюється у профільних виданнях "Закон і Бізнес", "Судово-юридична газета" та ТБ "Право", "Юридична практика".

Протягом 2020 року прес-службою організовано: надання представниками ДСА України та Ради суддів України 522 (у 2019 році – 419) усних коментарів та роз'яснень для ЗМІ; та проведено 25 (у 2019 році – 17) інтерв'ю (коментарі) з керівництвом ДСА України та членами Ради суддів України.

Спільно з ГО "Вектор прав людини" (підписано меморандум про співпрацю) прес-службою ДСА України за участі суддів проведено вебінари на теми: "Як працює сервіс "Електронний суд", " Практичні поради судді" та "Як захистити свої права у суді (і не тільки)".

У січні 2020 року спільно з ГО "Вектор прав людини" у місті Вінниці проведено тренінг для прес-служб судів на тему: "Публічний виступ та інтерв'ю на телебаченні".

11 червня 2020 році відбулася презентація дослідження "Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників і працівниць судів України, 2019 рік". Дослідження підготовлено ГО "Вектор прав людини" у партнерстві з Радою суддів України, Національною школою суддів України та Фондом імені Фрідріха Еберта в Україні.

У межах проекту "Доступно про суд: пояснюють судді", який реалізовувався ГО "Вектор прав людини" у партнерстві з РС України та Координаційним центром з надання правової допомоги в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру, у червні 2020 року проведено тренінг для суддів "Мистецтво роботи "на камеру", під час якого судді надавали справжні інтерв'ю з журналісткою Анною Нитченко, проводилась зйомка просвітницьких відеороликів про судову владу та послуги, відпрацювання навиків роботи із камерою під час онлайн заходів, навчання говорити просто про складне.

ДСА України організовано та проведено у 2020 році дві онлайн-наради з керівництвом територіальних управлінь ДСА України щодо посилення

інформування громадськості про діяльність управлінь на місцях, розгляд резонансних справ у місцевих та апеляційних судах.

У рамках навчальної програми Національної школи суддів України представник ДСА України брав участь у Програмі підготовки для підвищення кваліфікації голів та заступників голів місцевих загальних, господарських, адміністративних судів, в ході якої висвітлив питання комунікації з засобами масової інформації.

Цілеспрямована робота ДСА України та Ради суддів України на регіональному рівні сприяла:

активізації роботи голів судів, суддів-спікерів та прес-секретарів у судах;

дозволила ефективніше інформувати суспільство про діяльність судової влади в цілому – про судові засідання у справах, що мають суспільний інтерес, а також інформації стосовно розгляду інших справ;

налагодженню комунікацій між судами та ЗМІ.

15. Робота із зверненнями громадян та запитами на публічну інформацію

Протягом 2020 року до ДСА України надійшло 2 782 звернень громадян (з них 2 085 заяв, 692 скарг та 5 пропозицій), що на 856 звернень більше, ніж в 2019 році (всього 1 926, з них 1 191 заяв, 720 скарг, 15 пропозицій).

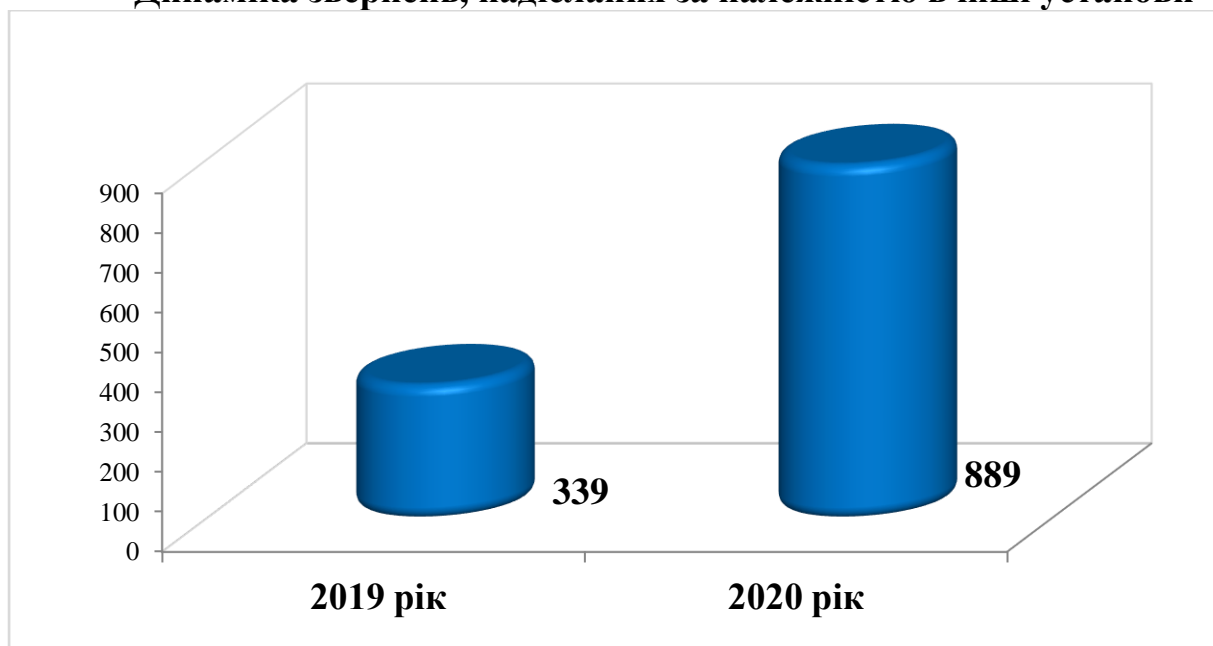

На 2 456 звернень протягом 2020 року надано відповіді у встановлений Законом України "Про звернення громадян" термін. У решти звернень терміни надання відповідей настав у 2021 році.

889 звернень (у 2019 році – 339) надіслано за належністю в інші установи для розгляду та надання відповідей авторам відповідно до статті 7 Закону України "Про звернення громадян".

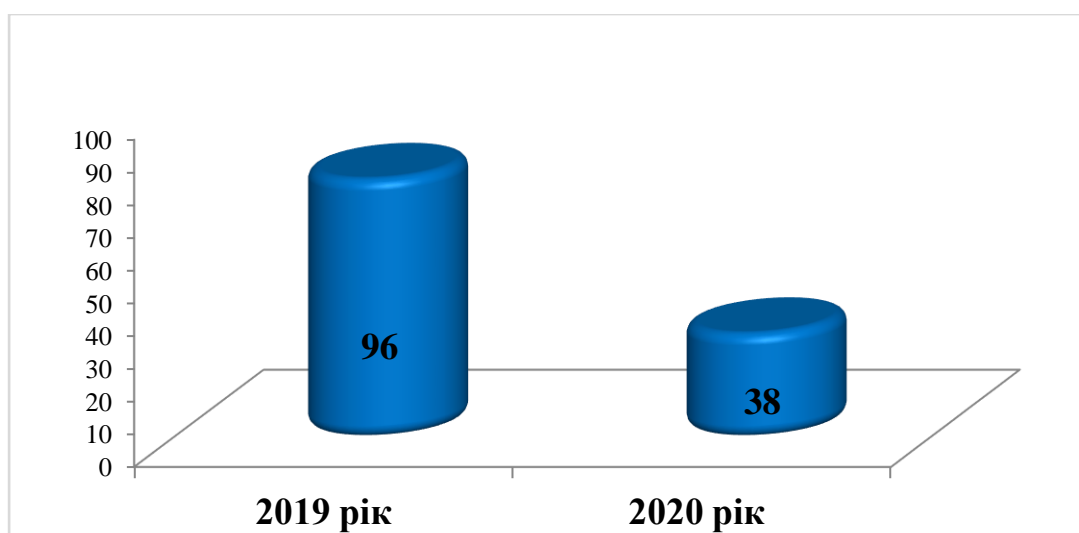

Динаміка звернень, надісланих за належністю в інші установи

В 2020 році 38 звернень (в 2019 – 96) було прийнято під час особистого прийому громадян працівниками сектору по роботі зі зверненнями та запитами на публічну інформацію юридичного управління ДСА України.

Динаміка звернень, прийнятих під час особистого прийому

Зменшення кількісного показнику у порівнянні із попереднім роком пояснюється введенням на території України карантинних обмежень, встановлених Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Аналіз змісту звернень показує низький рівень юридичної обізнаності громадян та небажання або матеріальна неспроможність звертатись до послуг кваліфікованих адвокатів. У багатьох випадках, всупереч чинному законодавству, через незадоволення результатом розгляду справи заявники просять вплинути на судовий процес. На такі звернення надаються

роз'яснення або повідомляється до яких органів необхідно звернутися відповідно до чинного законодавства.

Тривалий розгляд судових справ є ще однією причиною надходження звернень громадян, що пояснюється великою завантаженістю судів.

Найактуальнішими питаннями, стосовно яких звертаються громадяни до ДСА України в порядку Закону України "Про звернення громадян", є:

неналежна організація роботи суду;

неналежна організації роботи територіальних управлінь ДСА України;

неналежне фінансове забезпечення оплати праці працівників апаратів

судів;

повернення помилково зарахованих до бюджету коштів;

неправомірні дії суддів.

До ДСА України протягом 2020 року надійшло 5 854 запитів на публічну інформацію, що на 4 936 більше, ніж в 2019 році.

Відповіді на запити на публічну інформацію надано у встановлений Законом України "Про публічну інформацію" термін.

Запитувачі зверталися до ДСА України із запитом на публічну інформацію з таких питань:

діяльності ДСА України;

організації роботи судів;

надання статистичної інформації;

фінансового забезпечення судів та оплати праці працівників апаратів судів;

надання інформації про внесення електронних копій судових рішень до Єдиного державного реєстру судових рішень;

впровадження та функціонування ЄСІТС;

надання інформації про порядок сплати судового збору ;

надання інформації про перебування справ у провадженні судів.

16. Інформація про документообіг у ДСА України

ДСА України протягом 2020 року опрацьовано 91 848 документів, що на 23 682 (20%) документи менше, ніж у 2019 році (115 530).

Так, до ДСА України протягом 2020 року надійшло 63 292 вхідних документи, що на 13 155 (17%) менше, ніж у 2019 році (76 447), з них:

нормативно-правові акти	– 849 (у 2019 р. – 624);
листи територіальних управлінь ДСА України	– 5 511 (у 2019 р. – 6 293);
листи судів	– 24 933 (у 2019 р. – 37 765);
листи інших установ	– 23 326 (у 2019 р. – 28 897);
документи з грифом "ДСК"	– 37 (у 2019 р. – 24);
звернення громадян	– 2 782 (у 2019 р. – 1 926);
запити на публічну інформацію	– 5 854 (у 2019 р. – 918).

Протягом 2020 року в ДСА України підготовлено та зареєстровано 27 983 вихідних документів, що на 9 888 (26%) менше, ніж у 2019 році (37 871).

Підлягало виконанню та перебувало на контролі 8 774 завдання (у 2019 р. – 8 801 завдання).

З них перебувало на:

"особливому контролі" – 2 128 (у 2019 р. – 1 768);

"звичайному контролі" – 6 646 (у 2019 р. – 7 033).

17. Інтегрування питань гендерної рівності в діяльність ДСА України

Рівність між чоловіками і жінками в Україні задекларована конституційно. Крім того, правове регулювання державної гендерної політики в Україні здійснюється прийняттям відповідних нормативно-правових актів та аналізу результатів їхнього впровадження.

ДСА України здійснює ряд заходів з питань гендерної політики, 2020 рік не був виключенням.

Враховуючи рекомендації за результатами гендерного аудиту ДСА України, проведеного у 2019 році українсько-канадським Проектом підтримки судової реформи, та з метою інтегрування гендерного підходу в діяльність ДСА України та її територіальних управлінь:

наказом ДСА України від 12.10.2020 № 456: визначено відповідального за впровадження гендерного підходу в діяльність ДСА України та територіальних управлінь ДСА України; встановлено здійснення щорічного узагальнення з огляду програм, локальних нормативних актів та документів ДСА України щодо відповідальності їх принципам гендерної рівності та недискримінації; встановлення здійснення щорічного узагальнення щодо практики врахування гендерних аспектів у діяльності ДСА України;

наказом ДСА України від 12.10.2020 № 457: визначено відповідальних за розгляд випадків сексизму, сексуальних домагань у ДСА України; доручено

начальникам ТУ ДСА України призначити відповідальних за розгляд випадків сексизму, сексуальних домагань в ТУ ДСА України;

наказом ДСА України від 30.10.2020 № 488 затверджено Положення про використання гендерно чутливої мови в ДСА України та територіальних управліннях ДСА України;

наказом ДСА України від 30.10.2020 № 489 затверджено Положення щодо запобігання та протидії сексуальним домаганням на робочому місці та інших форм насильства за ознакою статі в ДСА України та територіальних управліннях ДСА України.

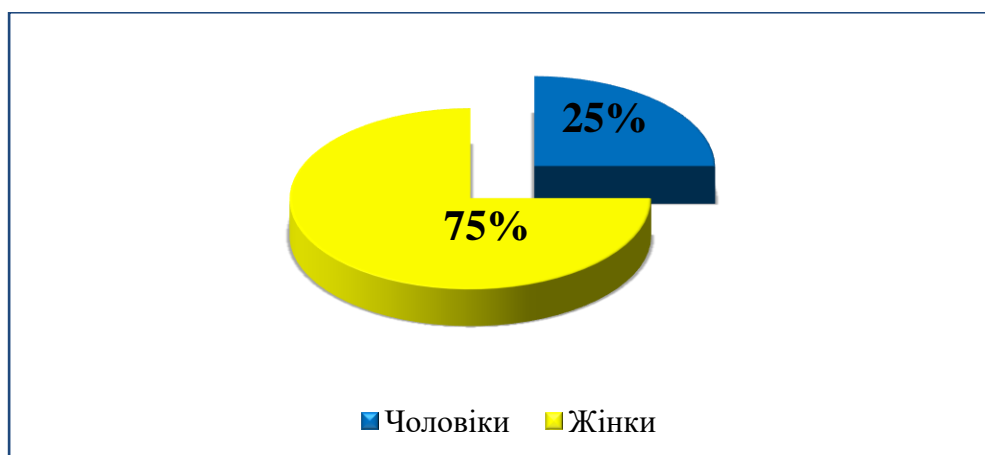
В окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на веб-сайті ДСА України офіційного веб-порталу "Судова влада України" розміщуються та оновлюються дослідження, рейтинги, статистика з питань гендерної рівності; інформація про законодавчі та інституційні (державні програми, стратегії) механізми забезпечення гендерної рівності; інформація про інтегрування гендерного підходу в ДСА України; історії успіху жінок, що працюють у ДСА України, територіальних управліннях ДСА України, апаратах судів; інформація про участь чоловіків у просуванні ідей гендерної рівності; інформація про міжнародний досвід врахування гендерного підходу в судочинстві.

З метою інтегрування гендерного підходу в організацію роботи суду за підтримки українсько-канадського Проекту підтримки судової реформи 7 лютого 2020 року у місті Львові проведено тренінг для керівників апаратів судів Львівської області (взяли участь 25 осіб), під час якого обговорено питання інституціалізації, шляхи інтегрування гендерного підходу у всі напрямки діяльності суду. 18 лютого 2020 року у місті Львові проведено тренінг з питань комунікації для прес-секретарів судів Львівської області, який включав інтерактивну сесію, присвячену гендерним аспектам комунікації.

Експертами Програми USAID "Нове правосуддя" проведена робота з оновлення розробленого у 2018 році Індексу гендерної чутливості судової влади у відповідності до змін чинного законодавства та нових стратегічних документів Уряду з питань гендерної рівності.

На виконання Рішення РС України від 16 вересня 2016 року № 65 ДСА України з березня 2018 року щопівроку здійснює аналіз гендерного складу суддів та працівників апаратів місцевих і апеляційних судів України з метою визначення представництва жінок та чоловіків у процесі прийняття рішень органами судової влади.

Так, станом на 1 січня 2021 року в місцевих та апеляційних судах України працюють переважно жінки. Всього з 30 277 працівників судів (судді та працівники апаратів судів) 75% (22 756 осіб) жінок та 25% (7 521) чоловіків.

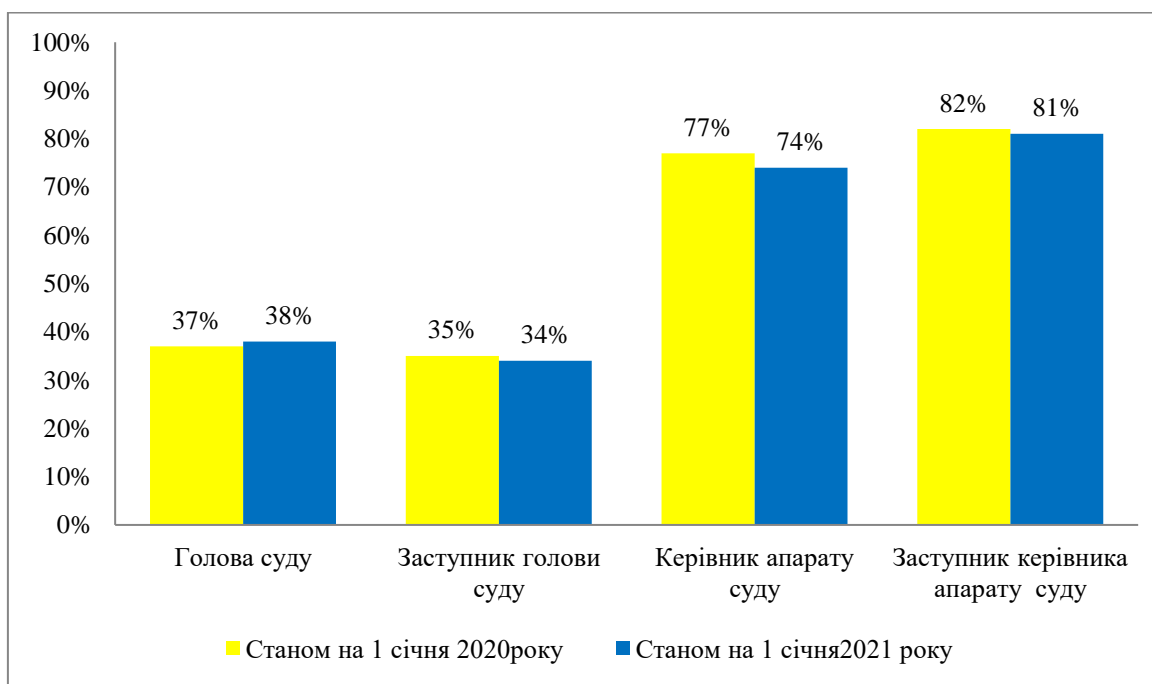

Збалансованим є представництво чоловіків та жінок серед суддів місцевих і апеляційних судів України. З 5 191 судді 53% (2 760) жінок та 47% (2 431) чоловіків. Тобто, в Україні посада судді є доступною як для чоловіків, так і для жінок.

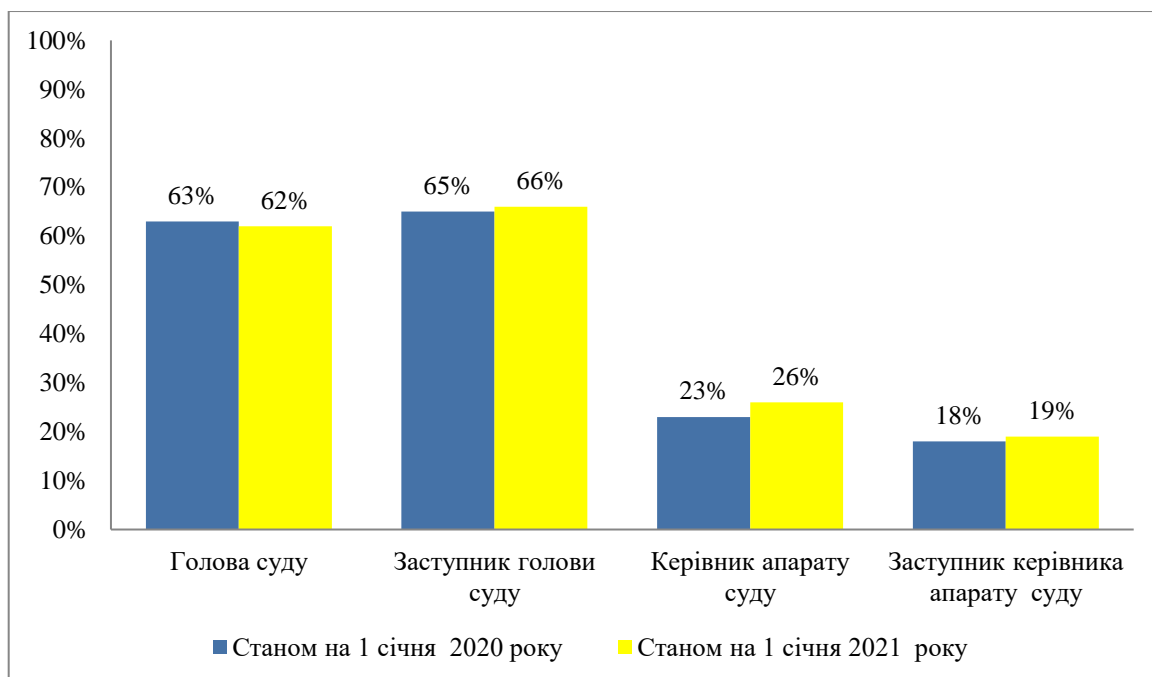
Водночас на адміністративні посади в судах (голови судів та заступники голів судів) обирають здебільшого чоловіків. Так, у 612 судах головами судів обрані 38% – жінки, 62% – чоловіки. З 197 заступників голови суду 34% – жінки, 66% – чоловіки.

Апарати судів очолюють переважно жінки: з 628 керівників апарату 74% – жінки, 26% – чоловіки; із 547 заступників керівника апарату 81% – жінки, 19% – чоловіки.

Інформація щодо жінок, які працюють на адміністративних посадах в місцевих та апеляційних судах України

Інформація щодо чоловіків, які працюють на адміністративних посадах в місцевих та апеляційних судах України

Спостерігається досить великий дисбаланс між представництвом жінок та чоловіків серед працівників апаратів судів (патронатна служба, державні службовці, працівники, які виконують функції з обслуговування, робітники): з 25 086 працівників 80% - жінки та 20% - чоловіки. Ситуація залишається відносно незмінною протягом останніх років, не зважаючи на те, що в порівнянні з березнем 2018 року кількість чоловіків збільшилась на 3%.

Не дивлячись на рівний доступ чоловіків та жінок до посад в апаратах судів, однакову заробітну плату, чоловіки не виявляють бажання працювати в апараті суду.

Розширене узагальнення гендерного складу місцевих і апеляційних судів України станом на 1 січня 2021 року розміщено за посиланням <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/kjhiuyttyuy>.

Висновки

Для органів судової влади України 2020 рік був особливим роком, адже окрім воєнних дій на сході України, ситуація ускладнилась поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та введенням карантинних обмежень у всьому світі загалом та Україні зокрема. Правосуддя здійснювалось у надзвичайних умовах, оскільки право особи на справедливий суд та доступ до суду (правосуддя) не може бути обмежене в умовах воєнного та надзвичайного стану. Протягом 2020 року до судів надійшло лише на 7% менше справ та матеріалів ніж у 2019 році.

Не зважаючи на дефіцит суддівських кадрів протягом 2020 року майже у 3 рази зменшилась кількість судів, що працювали в умовах, коли фактична чисельність суддів складала 50% від штатної та менше. Так, у 2020 році така

кількість судів становила 56 судів, тоді як у 2019 - 152 суди. Кількість судів, де не здійснювалось правосуддя у зв'язку з відсутністю суддів, які можуть здійснювати правосуддя зменшилась із семи у 2019 до одного у 2020 році.

Карантинні обмеження навчили нас жити по-новому, швидше та виваженіше реагувати на нові загрози та виклики, стали поштовхом для початку активного застосування інструментів дистанційної участі сторін судового процесу в судових засіданнях. Так, з травня 2020 року введено в експлуатацію систему відеоконференцзв'язку, яка дозволила сторонам брати участь в судових засіданнях поза межами суду. Спостерігається ріст популярності цього сервісу - лише протягом 2020 року проведено 25% судових засідань у режимі відеоконференції від загальної кількості сеансів за вісім років. Активне використання систем відеоконференцзв'язку в місцевих та апеляційних судах забезпечило доступ громадян до правосуддя в період карантину.

Екстраординарні шоки пандемії спричинили посилене скорочення реального ВВП в Україні, динаміка падіння якого розпочалася ще до кризи коронавірусу. На жаль, обіцяного підвищення бюджетних призначень для органів правосуддя так і не відбулося.

Рівень задоволення потреби органів судової влади у фінансових ресурсах у 2020 році становив всього 60% (найменше за період з 2011 року, так у 2017 році цей показник становив 79,1%, у 2018 – 77,9%, у 2019 – 69,5%).

Враховуючи такий рівень фінансового забезпечення на початку 2020 року утворився дефіцит за всіма напрямками використання коштів.

Зважаючи на критичну ситуацію, що склалася з фінансовим забезпеченням діяльності судів у 2020 році, кошти на побудову складових ЄСІТС були виділені лише на доопрацювання та супроводження її двох підсистем "Електронний суд" та "Електронний кабінет" у сумі 14,2 млн гривень. Продовжено вжиття фінансово незатратних заходів із побудови ЄСІТС.

Через відсутність видатків розвитку у 2020 році побудова нових приміщень судів, проведення будівельних робіт на низці вже розпочатих об'єктів фактично зупинено.

Наразі всі 674 апеляційні та місцеві суди забезпечені службовими приміщеннями. Проте із загальної кількості судів лише 148 судів або 22% розміщуються в приміщеннях, які максимально наближені до характеристик належного приміщення за основними параметрами відповідно до рекомендацій Державних будівельних норм України.

Показовим є той факт, що наразі 97% (655) судів в Україні знаходяться під охороною, причому більшість приміщень судів охороняються нещодавно створеною Службою судової охорони.

ДСА України вживає усіх можливих заходів щодо підвищення ефективності доступу до правосуддя, доступності судових послуг, а також засобів цифрових технологій, які забезпечують доступ до інформації судочинства усіх громадян, у тому числі осіб з інвалідністю. На офіційному веб-порталі "Судова влада України": запроваджені елементи управління, які

забезпечують доступ до інформації користувачам з вадами зору та слуху; є доступним сервіс, що забезпечує безперешкодну навігацію по сторінках судів.

Міжнародні проекти, з якими співпрацює ДСА України, швидко адаптувались до нових реалій 2020 року та продовжили надавати підтримку в організаційному забезпеченні діяльності органів правосуддя.

Оскільки важливим постало питання обміну досвідом українських та міжнародних судів щодо діяльності в умовах пандемії COVID-19, то партнерами оперативно організовано та проведено низку таких заходів.

Практично всі заходи з проектами міжнародної технічної допомоги: конференції, круглі столи, семінари, вебінари, тощо перейшли у онлайн формат, що дозволило охопити значну кількість представників судових органів з усієї України.

З метою інтегрування гендерного підходу в діяльність ДСА України та її територіальних управлінь, ДСА України в 2020 році здійснено ряд заходів з питань гендерної політики.

Попри те, що 2020 рік був відзначений низкою викликів та випробувань, ДСА України змогло перерозподілити ресурси, знайти нові шляхи вирішення питань, започаткувати сучасні технології, отримати новітній досвід та започаткувати нові навички у роботі.

Основними пріоритетами діяльності ДСА України залишаються:

- найактуальніший на сьогодні, що потребує додаткового часу і відповідних заходів для впровадження в судах - впровадження модулів Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи;
  - підвищення ступеня фінансової незалежності судів;
  - вирішення питань забезпечення судів приміщеннями державної форми власності, які відповідають вимогам щодо здійснення правосуддя;
  - забезпечення судів засобами інформатизації (комп'ютерним та серверним обладнанням, оргтехнікою, засобами аудіо- та відеозапису тощо);
- підвищення ефективності судового адміністрування. Основним показником роботи суду має бути кількість розглянутих справ з мінімальними фінансовими затратами.

Державна судова адміністрація України

*01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5
тел. (044) 277 76 00, факс (044) 277 76 11, inbox@court.gov.ua*